

DE TWEEDE BARTIMEÛS

of

DE BLINDE ZIENDE GEWORDEN

Door **DR. CESAR MALAN**

Uit het Frans vertaald, met een
"Voorberigt" van Dr. H.F. Kohlbrugge

en van een inleiding voorzien door W. van der Zwaag

UITGEVERIJ DE BANIER - UTRECHT

**Stichting Gihonbron
Middelburg
2016**

INHOUDSOPGAVE:

INLEIDING: CÉSAR MALAN EN HERMANN FRIEDRICH KOHLBRUGGE

EEN VERGELIJKING: door W. van der Zwaag

"VOORBERIGT" VAN DR. H.F. KOHLBRUGGE

EERSTE DEEL: DE BLINDE BEGEERT TE ZIEN

§ 1. Jan erkent dat hij een zondaar is, en dat hij alleen door het geloof de vrede kan ontvangen

§ 2. Het geloof bestaat in geloven hetgeen God heeft gezegd

§ 3. De heilige Bijbel is het getuigenis van God

§ 4. God verklaart dat elke zonde vloek- en strafwaardig is

TWEEDE DEEL. DE BLINDE NAAR DE VRIJMACHTIGE GENEESMEESTER GELEID

§ 1. De vergeving der zonden is een gave van God door Christus

§ 2. God openbaart aan Zijn uitverkorenen de gave van het eeuwige leven, dat Hij hen in Jezus Christus heeft bereid

§ 3. Het geloof in de Naam van de Zoon van God is het bewijs dat men het eeuwige leven heeft.

§ 4. Het geloof bestaat niet in een overreding dat Jezus mij heeft zalig gemaakt, maar in te geloven dat Hij de Zoon van God, de Zaligmaker is

§ 5. Jezus is geen Helper, maar een Verlosser

DERDE DEEL: DE BLINDE ONTVANGT DE GAVE VAN HET GEZICHT

§ 1. De zekerheid van de zaligheid rust op de belofte van God in Christus

§ 2. Elke gelovige heeft het getuigenis van God in zichzelf

§ 3. God bewaart, door het geloof, Zijn uitverkorenen en doet hen volharden tot het einde

VIERDE DEEL: DE BLINDE, DIE ZIENDE IS GEWORDEN, VOLGT DE VOETSTAPPEN VAN HEM, DIE HEM HET GEZICHT HEEFT GEGEVEN

§ 1. De eerste vrucht van de Geest is de liefde

§ 2. De ware heiligmaking begint eerst na de rechtvaardigmaking

§ 3. Waar geen heiligmaking is, daar is ook niet het ware geloof

§ 4. Het Woord des Heeren brengt, door de kracht des Heiligen Geestes, heiligheid voort in de vrienden van Jezus.

CÉSAR MALAN EN HERMANN FRIEDRICH KOHLBRUGGE: EEN VERGELIJKING

In 1830 verscheen te Amsterdam van de hand van de Frans-Zwitserse prediker César Malan een stichtelijke brochure, getiteld *De tweede Bartiméi*, is.

Dit werkje, dat een verhaal in dialogvorm bevat, was vrij vertaald uit het Frans en van een Inleiding voorzien door de bekende Nederlands-Duitse theoloog Hermann Friedrich Kohlbrugge. 1). Wat de inhoud betreft is het een merkwaardig en belangwekkend boekje.

Het is echter nog veel merkwaardiger beide theologen hier in een verband van onmiskenbare principiële lotsverbondenheid aan te treffen. En toch behoeft dit niet al te zeer te verwonderen. Wie zowel de levensloop als de opvattingen van beide predikers nagaat, kan een grote mate van overeenkomst constateren.

Wij zullen trachten beide karakteristieke theologen uit de eerste helft van de negentiende eeuw hier nader met elkaar te vergelijken.

Henri Abraham César Malan, gewoonlijk César Malan genoemd, was een oudere tijdgenoot van Kohlbrugge en werd op 7 juli 1787 te Genève geboren. 2. Hij was afkomstig uit een oud Waldenzisch geslacht, dat vanwege de vervolgingen naar dit toevluchtsoord voor de verdrukten was uitgeweken.

Na zijn theologische studie aan de nog door Calvijn gestichte Academie te hebben voltooid, werd hij in 1810 op drieëntwintigjarige leeftijd tot predikant in de nationale Kerk van Genève bevestigd. Hoewel hij in de stad en ook daar buiten op bepaalde tijden vooring in de dienst des Woords, ontving hij geen gemeente, maar werd docent aan het stedelijk gymnasium. Uit het in 1811 gesloten huwelijk met Salome Schönberger werden twaalf kinderen geboren, van wie er een zoon na een langdurige lijdensweg op jeugdige leeftijd overleed.

Malans geestelijke instelling droeg, evenals zijn prediking, aanvankelijk een sterk moralistisch karakter, waarbij zonde en genade onbekende begrippen waren geworden. Mede onder invloed van de geestelijke ontwaking in ons werelddeel na de Napoleontische tijd, die gewoonlijk wordt aangeduid met de naam van het Réveil, kwam het omstreeks 1814 bij Malan tot een opmerkelijke geestelijke ommekeer.

Volgens zijn eigen getuigenis had hij aanvankelijk een onbekende God en Zaligmaker en dat volgens de zedenleer van de menselijke rede verkondigd. Mede door de invloed van enkele buitenlandse predikers, onder anderen de Schotse gereformeerde methodist Robert Haldane, die hij later zijn vader in het geloof noemde, kwam hij tot meer bevestiging in de leer der Waarheid. 3). Deze gebeurtenis zette uiteraard een duidelijk stempel op zijn prediking

Weldra kwam Malan met de hem eigen vurigheid van geest voor zijn nieuw verworven overtuiging uit. Dit geschiedde inzonderheid bij de Paaspreek van 5 april 1817, die in de Madeleinekerk werd uitgesproken. 4). Hierin werd niet alleen de eigengerechtigheid van de godsdienstige belijder, maar ook de gerechtigheid van Christus door het ware geloof tot uitdrukking gebracht.

Dezelfde leraar, die vroeger nog werd geprezen omdat hij zo welsprekend de deugden van de mens had verkondigd, ondervond nu ernstige miskenning en zelfs verguizing Maar het Evangelie van vrije genade werd nu in Genève weer van de kansel van Calvijn gehoord!

De leiding van de vijf kerken van de stad Genève berustte bij de Compagnie des Pasteurs, bestaande uit ongeveer vijfendertig predikanten, van wie slechts enkelen min

of meer duidelijk de Schriftuurlijke verzoeningsleer beleden. Het merendeel was het socinianisme of zelfs het arianisme toegedaan. Op 3 mei 1817 werd door genoemde Compagnie een berucht Reglement uitgevaardigd, dat het uitgangspunt is geworden van jarenlange strijd. De spits hiervan was uiteraard ook tegen andere Schriftgetrouwe predikers, maar inzonderheid tegen Malan gericht.

Het predikantencollege van de Geneefse kerk, "doordrongen van een geest van nederigheid, vrede en christelijke liefde"(!), maakte in dit reglement bekend dat het in de toekomst verboden was van de kansel te spreken over 1). de wijze waarop de goddelijke natuur van Christus verenigd was met de menselijke, 2). de erfzonde, 3). de wijze waarop de genade werkt in de zondaar, 4). de predestinatie. Het kan wel duidelijk zijn dat in dit Reglement de zuivere gereformeerde religie in de hartader werd getroffen.

Deze "scherpe resolutie" bracht Malan in een ernstig gewetensconflict.

Eenzijds wilde hij zich beslist niet afscheiden van de door hem beminde nationale kerk van Genève, anderzijds de ware leer niet verloochenen. Zijn hoop op het recht van vrije prediking in deze kerk werd echter spoedig de bodem ingeslagen. Na diverse samensprekingen met de kerkelijke autoriteiten werd bij een besluit van 21 augustus 1818 aan Malan de preekbevoegdheid in stad en kanton van Genève ontnomen.

Bovendien volgde in november van dat jaar nog zijn ontslag als leraar aan het stedelijk Collège, onder het voorwendsel dat hij zich niet hield aan de voorgeschreven catechismus. Aanvankelijk onderwees hij zijn leerlingen volgens de algemeen geldende principes van deugd en goede zeden. "In de tijd dat het de Heere behaagde mijn ziel te verlichten", zo schreef hij later, "kregen de leerlingen in mijn ogen een heel ander karakter." 5).

Met het oog op "het heil van hun onsterfelijke ziel" voerde hij in zijn klas het gebruik van de Bijbel in. De Academische Senaat was echter van mening dat Malans uitlegging van de voorgeschreven catechismus "de kinderen op een dwaalspoor zou brengen en hen schrikbeelden inboezemen." De behandeling van "afgetrokken en ingewikkelde vraagstukken der godgeleerdheid" was bovendien boven hun bereik. 6).

Malan wist echter met de stukken aan te tonen dat hij zich noch aan het een, noch aan het ander had schuldig gemaakt. Zelfs het woord "Voorverordining" had hij nooit in tegenwoordigheid van de leerlingen gebruikt. Het kan echter wel duidelijk zijn dat zijn godsdienstig onderwijs hetzelfde karakter droeg als zijn prediking. En hoewel hij zowel van de zijde van de ouders als van de leerlingen grote waardering genoot, werd zijn ontslag door de Raad van Genève bekrachtigd. Hij werd nu, hoewel gehuwd en reeds vader van vijf kinderen, ambteloos burger en voorzorg in zijn behoeften en die van zijn gezin als pensionhouder.

Vervolgens publiceerde hij in 1819 een overzicht van door hem met de Academische Raad en de Raad van Genève gevoerde briefwisseling, een verslag dat opvalt door een waardige en beheerste toon.

De naam van Malan en diens strijd op het terrein van kerk en school was inmiddels ook in Nederland bekend geworden. In 1822 verscheen hier namelijk het genoemde overzicht van de door hem gevoerde strijd onder het opschrift Stukken, betreffende de afzetting van den leeraar MALAN van zijn ambt als regent der vijfde klasse van het Collège der stad Genève." 7).

Het was voorzien van een van een aanbevelend woord van de hand van de bekende ds. Nicolaas Schotsman, die enkele jaren eerder publiekelijk adhesie had betuigd aan de

gereformeerde leer bij de herdenking van de Dordtse Synode. De bejaarde Leidse predikant wilde niet dat Malans publikatie voor kennisgeving zou worden aangenomen, "maar (dat) hetzelfde strekke ter waarschuwing aan alle Hervormden in Nederland, daar wij een en ander van die zelfde verkeerde gevoelens bij ons tegenwoordig zien overwaaijen." 8).

Reeds in 1819 had Schotsman een Nederlandse vertaling van Het godsdienstig Genève in maart 1819 van een inleiding voorzien. Hierin werd door de jonge Geneefse predikant Ami Bost, eveneens een kerkelijk dissident, een overzicht gegeven van de kerkelijke toestand te Genève. In deze situatietekening werd de kerk in ons land volgens Schotsman een spiegel ter waarschuwing voorgehouden. De in deze kerk doorgedrongen dwalingen hadden immers reeds "eene jammerlijke scheuring" veroorzaakt. "Kunnen wij er op aan", zo vroeg de Leidse predikant zijn lezers, "dat Nederland geen Genève zal worden en onze Kerkstaat nimmer zoo bedorven als de hare zijn zal?"

Hij verbond hieraan een ernstige waarschuwing tot waakzaamheid en eindigde tenslotte met de volgende wens: "God geve dat, zoo er immer in of na onzen leeftijd eene dringende reden tot hervorming moge komen, zij dan even als in Genève in haar midden mannen mag zien opstaan, die bezield met den geest der Hervormers van drie eeuwen, voor de zaak van God pal staan, en in dien heiligen strijd strijd voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is, de overwinning over de dwalingen van ongeloof en bijgeloof behalen mogen!" 9).

Schotsman sprak de hoop dus uit dat, "bij dringende reden tot hervorming" van de kerk, er niet alleen in Genève, maar ook in Nederland mannen zouden opstaan, die met de geest der Reformatie zouden zijn bezield. Welnu, het kan niet worden ontkend dat zowel Kohlbrugge wat Nederland, als Malan wat Genève betreft, vertegenwoordigers van de hier genoemde geest der Reformatie zijn geweest en dat de min of meer profetische woorden van Schotsman in deze beide herauten hun vervulling hebben gevonden. Hoewel de kennismaking voor de meesten onzer hier niet nieuw zal zijn, geven wij toch enkele antecedenten.

Hermann Friedrich Kohlbrugge werd op 15 augustus 1803 te Amsterdam geboren en ontving zijn catechetisch onderwijs in de Hersteld-Lutherse Gemeente aldaar.

Hij bezat op jeugdige leeftijd reeds een grote aanleg voor talenstudie, studeerde letteren en theologie te Amsterdam en later te Utrecht. Ook hij kende evenals Malan een tijd dat hij van God vervreemd was, ja dat het hem "een genoegen was de heiligste waarheden van den christelijken godsdienst te ondermijnen en te spotten met bekeering en levendig geloof." De dood van zijn vader in 1825 werd een keerpunt in zijn leven. Bij de voorbereiding voor zijn eerste openbare prediking "behaagde het den Almachtigen God", na veel zielestrijd, zo schrijft hij, "door Zijnen Heiligen Geest mij krachtadig tot zich te trekken en Zijnen Zoon in mij te openbaren." 10).

Na proponentsexamen te hebben afgelegd werd hij in 1826 tot hulpprediker aangesteld bij de Amsterdamse Lutherse gemeente. Als prediker maakte hij veel opgang, zodat ook veel gereformeerden onder zijn gehoor kwamen. Ook in de Lutherse kerk was de prediking van de vrije genade vervangen door die van zelfverbetering en deugdbetrachting. Kohlbrugge zag zich genoodzaakt hiertegen protest aan te tekenen en diende een aanklacht in tegen de lutherse ds. D.R. Uckerman wegens onrechtzinnigheid. Deze zaak gaf aanleiding tot veel agitatie in de gemeente en Kohlbrugge en zijn geestverwanten werden beschuldigd dweppers te zijn, die de mens tot wanhoop en zelfmoord brachten. Hoewel de rechtzinnige meerderheid van de gemeente Kohlbrugges opvattingen deelde, werd uiteindelijk niet ds. Uckerman, maar

de aanklager veroordeeld en vervallen verklaard van zijn proponentschap.

Kohlbrugge verhuisde vervolgens naar Utrecht, waar hij zijn theologische studie voltooide en in 1829 cum laude promoveerde tot doctor in de theologie op een proefschrift over Psalm 45. Hij was inmiddels ten volle overtuigd van de waarheid van de gereformeerde belijdenis boven die van de lutherse en verzocht nu om met zijn jonge vrouw Cato Engelbert als lid te worden toegelaten tot de Nederlandse Hervormde Kerk. Dit werd hem echter op de meest willekeurige wijze belet. Alle geheime machinaties van de kerkelijke besturen, de kerkeraad van Utrecht, het Provinciaal Kerkbestuur van Noord- Holland etc. waren erop gericht deze begaafde jonge doctor buiten de kerk en zeker buiten het ambt te houden. Hij werd zonder opgave van reden als een onruststoker aangemerkt.

"Mijnheer", zo werd Kohlbrugge door een predikant-synodelid toegevoegd, "wij moeten rust hebben in de Kerk, rust moeten wij hebben." 11).

Evenals dit bij Malan het geval was geweest besloot Kohlbrugge, na een kerkelijke martelgang die enkele jaren heeft geduurd, de op deze materie betrekking hebbende documenten "voor de rechtbank der openbare meening" te brengen. Hij deed dit in Het lidmaatschap bij de Hervormde Gemeente hier te lande mij willekeurig belet in 1833, in de tijd dat hij tevens zat aan het sterfbed van zijn vrouw. 12).

Uiteindelijk werd deze "beroerder Israëls" ook door de meesten van zijn vrienden, die vreesden dat hij de separatistische kant zou opgaan, min of meer in de steek gelaten. Hoewel de verontwaardiging groot was, werd uit vrees voor afscheiding van een collectief protest bij de Hervormde Synode afgezien. Hier werd de oprechtheid der duiven opgeofferd aan de voorzichtigheid der slangen, hetgeen koren op de molen was van de Synode. Het was inmiddels één jaar voor de Afscheiding van 1834!

Kohlbrugge was dus evenals Malan een martelaar van de kerkelijke machtspolitiek geworden! Maar in weerwil van de ondervonden teleurstelling en tegenwerking werd hij geen principieel voorstander van de Afscheiding, hoezeer een dergelijke gedragslijn aannemelijk zou zijn geweest.

In dit opzicht constateren wij weer een opmerkelijke parallel met zijn Geneefse ambtgenoot.

Nadat Malan de toegang tot de kansel was ontzegd en hij als docent van het Collège was ontslagen, waren de twee betrekkingen, die hem nog aan de nationale kerk bonden, feitelijk verbroken. Toch wilde hij met de kerk der vaderen niet breken. Hij verwachtte nog steeds dat zijn isolement van tijdelijke aard zou zijn en dat hij nog eens in de gelegenheid zou worden gesteld van de kansel van Calvijn de ware gereformeerde leer aan zijn volk te mogen verkondigen. Daarom wilde hij ondanks de aandrang van bepaalde, ook buitenlandse vrienden, Genève niet de rug toekeren.

Anderzijds wilde hij zich ook niet aansluiten bij de in 1817 gestichte afgescheiden Bourg de Fourgemeente, ondanks geestelijke verbondenheid met sommige van haar voorgangers. In deze gemeente werd meer de nadruk gelegd op de onderlinge geestelijke gemeenschap dan op de zuiverheid van de leer. Men wilde terug naar de eenvoud van de eerste christengemeente, terwijl Malan meer de kerk der Reformatie, die van Calvijn, voor ogen stond. Bovendien moeten we niet vergeten dat de "vrije kerk"-gedachte, een kerk los van de staat, in die tijd nog lang geen gemeengoed was geworden.

Daarom had hij in zijn gepubliceerde "Stukken" een Verklaring van getrouwheid aan de Kerk van Genève uit 1821 opgenomen, waarin hij zich hartstochtelijk verdedigt tegen de beschuldiging van een scheurmaker te zijn. 13). Dat hij het lidmaatschap van de kerk niet had opgezegd bleek wel uit het feit, dat hij in voorkomende gevallen in

deze kerk aan het Heilig Avondmaal deelnam en hier ook zijn kinderen liet dopen. Bovendien vond hij nog gelegenheid om op huiselijke bijeenkomsten, waarbij talrijke inwoners van Genève aanwezig waren, meermalen per week voor te gaan. Op zondagen was het tijdstip van de diensten zo geregeld, dat men er de openbare prediking niet om behoefde te verzuimen. Ook de prediking in het naburige Ferney-Voltaire, die hem en zijn geestverwanten de naam van "inómier" (maskerdrager of hypocriet) bezorgde, werd zoveel mogelijk voortgezet.

Zijn tot vier keer toe herhaald verzoek aan de Compagnie om toegang tot de kansel bleef echter, behalve de eerste keer, onbeantwoord. Ook zijn aan de Grote Raad van Genève gericht verzoek om hem een kerkgebouw in de stad ter beschikking te stellen, had geen resultaat. Omdat de overigens ruime woning van Malan het steeds toenevend aantal van de toehoorders niet meer kon bevatten, moest er naar een groter vergaderruimte worden omgezien. Nadat ook een laatste poging tot verzoening schipbreuk had geleden, besloot Malan, nadat hij hiertoe van de Geneefse overheid toestemming had verkregen, in zijn eigen tuin een (houten) kapel te bouwen. Hij noemde deze de Chapelle du Témoignage, de Getuigeniskapel.

De bouw hiervan, die binnen een half jaar was voltooid, werd grotendeels bekostigd door giften uit het buitenland. Ook ons land liet zich niet onbetuigd. Door bemiddeling van de bekende baron C. van Zuylen van Nyevelt uit Den Haag werd een bedrag van 946 francs ontvangen. Het was een bewijs dat de zaak-Malan ver over de grenzen aandacht had getrokken. Malan beschouwde deze kapel slechts als een "huis des gebeds", waarin hij vrijelijk het Evangelie zou kunnen verkondigen.

Aanvankelijk onthield hij zich nog van de bediening van de sacramenten en van huwelijksbevestigingen. Hernieuwd overleg met het predikanten-college, waarbij Malan zich overigens zeer tegemoetkomend betoonde, had geen resultaat.

Uiteindelijk werd hij in augustus 1823 definitief uit het ambt ontzet en berichtte hij vervolgens de Geneefse overheid dat hij zich genoodzaakt zag het lidmaatschap van de Staatskerk op te zeggen.

Na een reis naar Engeland te hebben gemaakt, waarbij hij in betrekking kwam met predikanten van onderscheidene kerkelijke richting, gaf hij de wens te kennen zich te willen aansluiten bij de nationale kerk van Schotland (Church of Scotland). Hiertoe zou echter eerst nog een vierjarige opleiding aan een van de Schotse seminaries moeten volgen. Gezien ook het talrijk gezin dat hij moest achterlaten, zag hij hiervan af. Bij besluit van 1 september 1825 werd hij nu door de Synode van de Schotse United Secession Church, waartoe de grondslag in 1733 door de Erskines was gelegd, als lid toegelaten. Een hem aangeboden geldelijke toelage werd door hem afgewezen. Na opnieuw een reis naar Engeland en Schotland te hebben gemaakt, waarbij hij herhaaldelijk soms voor grote menigten voorging, ontving hij een eredoctoraat van de Universiteit van Glasgow.

De overeenkomst met het kerkelijk standpunt van Kohlbrugge is in menig opzicht treffend. Na van de kansel in de vaderlandse kerk te zijn uitgesloten en door zijn geestelijke vrienden min of meer te zijn gesaboteerd, zou kerkelijk Nederland er alle begrip voor hebben gehad wanneer Kohlbrugge zich na 1834 bij de Afscheiding, die inmiddels had plaatsgevonden, zou hebben aangesloten. Hij is echter niet bezweken voor de druk, die van alle zijden en ook later, in dit opzicht op hem is uitgeoefend. In weerwil van de broederlijke betrekkingen tot ds. H. de Cock te Ulrum, een betrekking die in scherpe tegenstelling stond tot die met ds. H.P. Scholte, zag Kohlbrugge in de Afscheiding slechts een vleselijke onderneming, waarbij men de reformatie der kerk

in eigen handen nam. Hij heeft zich in dit opzicht zeer scherp uitgelaten. De aanvraag aan de regering om autorisatie, waarbij de naam gereformeerd werd losgelaten, gaf volgens hem de Afscheiding het karakter van een sectarische beweging.

Minder afwijzend stond hij ten opzichte van de Gereformeerde Gemeenten onder het Kruis. 14).

Kohlbrugge ging na 1833 in alle stilte voor in de "oefeningen", die in de kringen van de eenvoudige vromen werden gehouden en hield Bijbellezingen in zijn woning aan de Zuilenstraat te Utrecht.

Diepe huiselijke beproevingen bleven hem niet bespaard. Zijn eerste vrouw, Cato Engelbert, verloor hij begin 1833 na slechts enkele jaren huwelijksgeluk. Het volgend jaar trad hij in het huwelijk met Ursulina Philippina baronesse van Verschuer, die hij in 1866 moest afstaan aan de dood. Zijn uit het eerste huwelijk afkomstige zoon Jakob stierf op vijftientigjarige leeftijd, zijn dochter Anna uit het tweede huwelijk, die getrouwd was met dr. Eduard Bffil, op zesentwintigjarige leeftijd. Ook zijn tweede vrouw, die hem veel tot steun is geweest, moest hij zes jaar voor zijn dood nog missen. 15)

Na jarenlange geduldoefening vestigde hij zich in 1846 te Elberfeld, waar hij voorganger werd bij een Niederleindisch-reformierte Gemeinde. Hoewel het streven van de Pruisische koning er op was gericht luthersen en gereformeerden in één kerkverband te verenigen, kreeg genoemde gemeente bij het tolerantie-edict van 1847 rechtspersoonlijkheid. In deze gemeente is Kohlbrugge tot aan zijn dood in 1875 voorgegaan.

Toen een van zijn zielevrienden, baron Twent van Roosenburg, die lid was geworden van de afgescheiden Bourg de Fourkerk en hieraan middellijkerwijs zijn bekering had te danken, Kohlbrugge er op wees dat genoemde gemeente te Genève te vergelijken was met die te Elberfeld, vroeg Kohlbrugge: "Weet gij wel, wat het verschil is tussen de kerk te Genève en de onze?" Toen hierop ontkennend werd geantwoord zei hij: "Zij zijn blijde, dat zij niet tot de Staatskerk behoren, maar ik betreur het en zoude gaarne tot deze overgaan, zoo ik maar kon." 16).

César Malan zou zich niet anders hebben uitgedrukt!

De op het gebied van de Geneefse kerkhistorie deskundige dr. W.P. Keijzer, heeft eens opgemerkt, dat de houding van Malan tegenover de nationale kerk vergeleken kan worden met die welke Kohlbrugge in ons land heeft aangenomen ten opzichte van de Hervormde Kerk. 17). Hij wijst in dit verband op de omstandigheid, dat beide predikanten principiële tegenstanders waren van de afscheidingsgedachte, dat beiden na een kerkelijke lijdensweg hebben berust in de stichting van een min of meer vrije gemeente, Kohlbrugge te Elberfeld en Malan te Genève. Beide predikers werden dus afgescheiden tegen wil en dank. Beiden ook bekleedden in de wereld van het Reveil een afzonderlijke plaats

"Ook leer en karakter van beide theologen vertonen gelijkens", concludeert Keijzer. "Beiden gaan uit van de oude calvinistische opvattingen, zoals die in de Nederlandse Geloofsbelijdenis zijn uitgedrukt, beiden zijn onbuigzaam en denken hun opvattingen consequent door. Beiden zijn ook beschuldigd van antinomianisme. Alle twee stoten verscheidenen die met hen in aanraking komen af, maar oefenen anderzijds op velen een onloochenbare invloed uit, die veel verder reikt dan hun speciaal arbeidsveld." Het is dan ook niet toevallig dat Kohlbrugge althans één van Malans geschriften in het Nederlands heeft vertaald en van een inleiding heeft voorzien.

In een voorbericht op *De tweede Bartimeüs* vermeldt hij met instemming de bouw van

de Getuigeniskapel. Hij deelt vervolgens nog enige bijzonderheden mee uit het leven van Malan en dat op een wijze, die neerkomt op een solidariteitsverklaring met diens leer en kerkelijke strijd. De Elberfeldse pastor zegt te zijn aangetrokken door de prediking van zijn Geneefse ambtsbroeder, "dat alle menschen van nature liggen onder den vloek der Wet en der verdoemenis (...) en dat Christus, de waarachtige God en het eeuwige leven alleen onze gerechtigheid is door het geloof."

Kohlbrugge deelt vervolgens mee, dat Malan zeer veel kleine geschriften als het hier genoemde heeft uitgegeven die, "of een wezenlijk gehouden gesprek, of eene ware gebeurtenis voorstellen." Na in Malans eigen bewoordingen de bedoeling hiermee, namelijk de eer van God en het heil van Zijn kerk, te hebben uitgedrukt, verzoekt hij de lezer bij de lezing van deze vertaalde Bartiméi, is zich gedurig te herinneren, "dat de volle waarheid niet in eens wordt voorgesteld, maar van trap tot trap ontwikkeld wordt." Voor wie echter "tot meerder verstand en betere toepassing" van de Waarheid wenst te komen, geeft Kohlbrugge tenslotte diverse citaten uit de Dordtse Leerregels, waarin hij niets heeft veranderd dan de spelling. In dit verband is het echter weer opmerkelijk dat niet alleen de in het Genève van Calvijn opgegroeide Malan, maar ook de van oorsprong lutherse Kohlbrugge, zeer nadrukkelijk zijn adhesie heeft betuigd aan genoemd, in de strijd tegen het arminianisme tot stand gekomen, gereformeerde belijdenisgeschrift. Malan zelf heeft meer dan eens niet alleen zijn bekendheid, maar ook zijn volkomen instemming met onze Dordtse Canones tot uitdrukking gebracht. 18).

Zowel de prediking van Kohlbrugge als die van Malan heeft het karakter van de leer van soevereine genade en draagt het stempel van Schriftuurlijke theologie. Hoewel de voorbeelden hier voor het grijpen liggen zullen we ons hier, ten einde ons te beperken, niet in bijzonderheden treden.

Vanwege de meer verstandelijk betogende redeneertrant van de Geneefse prediker, met alle nadruk op geloofs zekerheid, heeft men wel gesproken van diens "onverbidde-lijke logica" 19), terwijl de op soms wat paradoxale wijze voorgedragen leer van de leraar van Elberfeld de beschuldiging van een "lijdelijk subjectivisme" heeft uitgelokt. 20). Beiden hebben bij onderlinge accentverschillen ook hun subjectief gekleurde opvattingen over sommige leerstukken waaraan wij, omdat deze het wezen van de gereformeerde religie niet raken, hier verder voorbijgaan.

Beide predikers zijn ten onrechte van antinomianisme beschuldigd en nog wel door geestverwanten. Hun leer noch hun leven hebben hier echter aanleiding toe gegeven en beide mannen hebben deze aantijging krachtig weersproken.

Beide theologen hebben ontzaglijk veel geschreven. De Schriftverklaringen van Kohlbrugge verschijnen nog steeds met de regelmaat van een klok. Zijn leerredenen, brieven en andere geschriften zijn in vele talen vertaald en uitgegeven. De Elberfeldse theoloog wordt momenteel vrij algemeen beschouwd als een van de meest toonaangevende gereformeerde theologen van de negentiende eeuw.

Van Malans indrukwekkende hoeveelheid geschriften werden verschillende in het Nederlands vertaald. Enkele jaren geleden werd nog zijn in 1841 verschenen en in 1847 in ons land uitgegeven De vrijmachtige en heilige genade Gods in herziene vertaling opnieuw uitgegeven. 21).

Malans geschriften zijn gevarieerd van inhoud en bestaan uit preken, verhandelingen (vaak in dialogvorm), verhalen voor kinderen, uitvoerige verslagen van zijn buitenlandse reizen en polemische geschriften (waaronder een standaardwerk tegen Rome). Wij hopen dat nog menig geschrift van de Geneefse prediker opnieuw in druk zal

verschijnen, inzonderheid een uitgave van zijn preken, die rijk zijn aan schriftuurlijk onderwijs.

De theologische verhandelingen van Kohlbrugge vinden momenteel een ruimer lezerskring en een groter verspreidingsgebied dan die van de wat in vergetelheid geraakte Malan. Als dichter van geestelijke liederen wordt de prediker van Elberfeld, die zich ook op poëtische wijze heeft uitgedrukt (22), echter door die van Genève ver overtroffen. De driehonderd liederen, die afgedrukt zijn in de bundel *Chants de Sion* en waarvoor Malan vaak zelf de melodieën componeerde, zijn van een hoog letterkundig niveau en een rijke geestelijke inhoud. (23). Veel van de oorspronkelijke schoonheid en soms ook van het dogmatisch gehalte is er in in de diverse vertalingen, ook in het Nederlands, verloren gegaan. Mag Kohlbrugge dan een van de grootste theologen zijn geweest van de negentiende eeuw, de geestelijke liederen van Malan hebben deze, volgens dr. A.C. Honders, gestempeld tot een der eerste dichters van zijn tijd. (24).

Het kan niet worden ontkend, dat er ook een opmerkelijke overeenkomst bestaat tussen de verdere levensloop van beide mannen Kohlbrugge is tot zijn dood in Elberfeld gebleven en hier ook gestorven. De Synode van de Hervormde Kerk is in gebreke gebleven hem in eer te herstellen. Toen in 1851 een aantal vrienden zich met een verzoekschrift tot de Synode richtte om de in het verleden genomen besluiten ongedaan te maken, werd dit van de hand gewezen.

Toch heeft hij nog op diverse plaatsen in gemeenten van dit kerkverband het Woord bediend, onder anderen op uitnodiging van dr. A. Kuyper te Amsterdam. De door hem tijdens de diepe crisis gedane uitroep: "God zal mij mijn recht geven, al is het ook in het kleinste dorpje in Zeeland", werd in 1861 gehonoreerd, toen hij een beroep uit Zoutelande op Walcheren ontving. (25).

Tot het laatste toe heeft ook Malan gehoopt dat hij, na het gebleken onrecht, weer in zijn ambt in de nationale kerk van Genève zou worden hersteld.

"Zou het mogelijk zijn", zo riep hij in zijn ouderdom eens uit, "dat ik nog eens in de St. Pieter optrad, eer ik naar mijn Heere ging?" (26).

Pogingen door vrienden in die richting ondernomen hadden echter geen resultaat. Had slechts één predikant van de kerk van Genève de moed bezeten Malan eenvoudig de kansel af te staan zonder de officiële goedkeuring te vragen, zoals het met Kohlbrugge in Nederland het geval is geweest!

Zijn reeds bouwvallige houten kapel werd nog tijdens zijn leven op eigen verzoek afgebroken. Zijn sterk ingekrompen gemeente ging grotendeels over naar de in 1849 gestichte Vrije Evangelische kerk van Genève. De welsprekende en veelzijdig begaafde leraar van Genève stierf elf jaar voor die van Elberfeld.

Op zijn grafsteen zijn de woorden uit Openbaring 14: 13 gebeiteld. Zowel de stichter van de geïsoleerde gemeente van de Getuigeniskapel te Genève als die van de zelfstandige Nederlands Gereformeerde Gemeente te Elberfeld scheen na het overlijden aan de vergetelheid prijsgegeven. Dit is echter niet het geval geweest! Van beide met genade en gaven bedeelde erflaters wordt het geestelijk nageslacht nog over de gehele wereld aangetroffen. De gemeenschap der heiligen strekt zich immers uit over alle tijden en continenten heen.

Als reizend missionaris heeft Malan diverse landen van ons werelddeel bezocht en in dit kader is hij zelfs tot vijf keer toe in ons land geweest.

Hier kwam hij in aanraking met de vertegenwoordigers van het Réveil, voor wie de taal geen belemmering vormde, hetzij afgescheidenen of niet-afgescheidenen.

Het waren in de grond der zaak allen geestverwanten van Kohlbrugge, al had diens prediking, die een scherp separerend en afsnijdend karakter had, in sommige gevallen verwijdering gebracht.

Dezelfde constatering geldt overigens van Malan, die inzake zijn opvattingen over de voorbeschikking en particuliere voldoening zich weer onderscheidde van degenen, die hij zelf als zijn broeders in het geloof beschouwde. Was het isolement van Kohlbrugge het grootst in zijn eigen vaderland en waren zijn intieme contacten het meest daarbuiten gelegen, hetzelfde kan ook van Malan worden gezegd ten aanzien van zijn eigen geboortestad. Uitgesproken karakters met een scherp geprofileerde prediking zijn vaak genoodzaakt een eenzame weg te bewandelen! Maar zij spreken nog duidelijk nadat zij gestorven zijn!

Schotsman had zijn ernstig appèl aan de kerk van Nederland in 1821, zoals we hebben kunnen horen, besloten met de volgende wens: "God geve dat, zo er immer in of na onzen leeftijd eene dringende reden tot hervorming moge komen, zij dan evenals in Genève in haar midden mannen mag zien opstaan die, beziel met den geest der Hervormers van voor drie eeuwen, voor de zaak van God pal mogen staan, en in dien heiligen strijd voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is, de overwinning over de dwalingen van ongeloof en bijgeloof behalen mogen!" Welnu, dringende redenen tot hervorming hebben zich laten gelden, maar de Heere heeft ook nog mannen verwekt die, met de geest der Hervormers beziel, voor de Naam en de zaak des Heeren pal hebben gestaan Zowel Malan als Kohlbrugge zijn uitgesproken vertegenwoordigers van de hier genoemde reformatiegeest geweest!

De inhoud van deze samenspraak, die in vier hoofdstukken uiteenvalt, spreekt verder voor zichzelf. Het betreft hier een gesprek tussen een predikant en een jongeman, Jan genoemd, die bekommerd is over het heil van zijn onsterfelijke ziel. De zieleherder legt hem de weg der zaligheid op eenvoudige wijze uit, totdat het licht hem opgaat, dat de zaligheid niet door de werken, maar uit genade door de verdienste van Christus wordt verkregen. De titel van dit boekje, *De tweede Bartiméas, of de blinde ziende geworden*, spreekt dan ook voor zichzelf.

De hierin vervatte geschiedenis van de blinde Bartimeüs wordt in een Malan kenmerkende streng-logische betoogtrant trapsgewijs ontwikkeld. Bij het nadrukkelijk aangewezen zelfonderzoek worden alle gemoedsgronden afgewezen en de enige grond der zaligheid gelegd in het ware zaligmakende geloof in Christus als vrucht van de werking van de Heilige Geest.

Eerst nadat de uitverkoren en wedergeboren zondaar door het ware geloof is gerechvaardigd begint de rechte heiligmaking. Tot die tijd is hij een slaaf van de zonde. Nadat de zondaar heeft geloofd wordt hij verzegeld door de Geest der belofte. De rechte volgorde is dan ook dat de zondaar eerst heeft gehoord, vervolgens heeft geloofd en hierna wordt verzegeld. Hierna volgt onloochenbaar, evenals bij Bartimeüs, en als vrucht van het geloof een volgen van Jezus in de weg van Zijn gezegende voetstappen.

Kohlbrugge wijst er, zoals reeds werd opgemerkt, in zijn "Voorberigt" op dat door de Geneefse zieleherder "de volle waarheid niet in eens (wordt) voorgesteld, maar van trap tot trap ontwikkeld wordt." Malans eigen geestelijke leidingen, uiteraard weer onderscheiden van die van Kohlbrugge, zullen aan deze voorstelling niet vreemd gebleven zijn. Heeft hij zelf niet gezegd dat zijn eigen "bekering tot de Heere Jezus kan worden vergeleken met hetgeen een kind ondervindt, dat door zijn moeder wordt wakker gekust."? 27).

Het werkje kenmerkt zich ook door eenvoudig Schriftuurlijk taalgebruik. De op de godsdienstige gezelschappen geleidelijk ontstane terminologie voor de beschrijving van het geestelijk leven zullen we hier dan ook niet tegenkomen.

Een dergelijke wijze van spreken met zijn soms onbijbelse onderscheidingen heeft naar onze mening veel geestelijke hoogmoed bij de verstandelijk verlichten en veel verwarring en duisternis bij de oprechten teweeg gebracht. Er is geen geschrift van Malan te noemen of dit wordt door een Schriftuurlijke wijze van uitdrukking, zoals we deze bij de Reformatoren, bij de vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie en de Puriteinen tegenkomen, gekenmerkt.

Het in 1826 verschenen werkje, waarvan in datzelfde jaar nog een tweede druk verscheen, is verrassend levendig geschreven en laat zich ook na meer dan anderhalve eeuw nog goed lezen. Het opmerkelijke echter is, dat de (latere) Elberfeldse prediker wèl de eerste drie hoofdstukken, maar niet het vierde (laatste) hoofdstuk erbij heeft betrokken.

Hebben de in dit hoofdstuk tot uitdrukking komende opvattingen over de heiligmaking Kohlbrugge niet geheel kunnen bevredigen? Het is bekend dat hij later sterke nadruk legde op de leer, dat Christus niet alleen gegeven is tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking. Mogelijk heeft hij de laatste zinsneden van het derde hoofdstuk als een waardige afsluiting van het werkje beschouwd. In zijn "Voorberigt" geeft hij van zijn handelwijze echter geen rekenschap.

De omvang van de originele uitgave van Malan is dus groter dan die van Kohlbrugge uit 1830. Voor de definitieve versie hebben we een van de laatste uitgaven, namelijk die van 1842, tot uitgangspunt genomen. Deze is iets uitgebreider is dan die van 1826. Wij zijn hierbij uitgegaan van de veronderstelling dat de schrijver later bepaalde aanvullingen en verbeteringen heeft aangebracht, die het geheel ten goede zijn gekpmen.

In de uitvoerige bibliografie van de werken van Malan, die achterin zijn levensbeschrijving is opgenomen, wordt wel de eerste druk van 1826, maar niet die van 1842 vermeld. Dit behoeft echter niet te verwonderen, aangezien deze bibliografie allesbehalve volledig is en Malans kleinere werkjes herhaaldelijk opnieuw zijn gedrukt en vertaald. Werden diverse geschriften van Malan in het Engels of Duits vertaald, het hier genoemde werkje verscheen zelfs in het Italiaans (fl nuovo Bartimeo).

De aanvullingen, die de schrijver in de uitgave van 1842 heeft gegeven, hebben wij in de door Kohlbrugge vertaalde tekst ingevoegd. Ook met de diverse cursiveringen en verwijzingen naar bepaalde teksten is dit het geval. Taal en stijl zijn enigermate aan het hedendaagse spraakgebruik aangepast. Zo is bijvoorbeeld het deftige 'gij' waarmee de dominee Jan aanspreekt, vervangen door het eenvoudige 'je'. Teneinde een meer harmonisch geheel te krijgen, hebben wij getracht het laatste hoofdstuk in dezelfde geest er in vertaling aan toe te voegen.

Zowel in de prediking van Malan als in die van Kohlbrugge horen wij de ernstige en oprechte weerklank van het apostolische woord: "Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." 28).

Malan werd, volgens de Franse staatsman-historicus M. Guizot, evenals de andere vertegenwoordigers van het Réveil, gedreven door de edele "hartstocht voor het heil der zielen." 29).

Het is gezien het leven en de arbeid van Malan wel begrijpelijk dat de evenwichtige

Zwitserse kerkhistoricus J. Cart hem de "César van het Réveil" heeft genoemd. 30). Aan het slot van de door Kohlbrugge uitgegeven samenspraak van Malan zegt de predikant tegen zijn gespreksgenoot, wie evenals de blinde Bartimeüs de zielsogen zijn geopend: "Wat zal het dan zijn, mijn lieve broeder, wanneer jij enige tijd zult gewandeld hebben in de wegen van jouw God. Wanneer de Heilige Geest je Zelf zal geleerd hebben, welke is de uitgestrektheid der liefde van Christus. En welke de lieflijkheden zijn van Zijn gemeenschap voor een ziel, die om Hem welgevallig te zijn zich aan Hem gewent."

"O, mijn vriend, als het al zo wonderlijk voor ons is en zo verheugend de Jordaan droogvoets door te gaan en de muren van Jericho te zien nederstorten, hoeveel aangenamer is het dan niet om het Beloofde land zèlf te mogen ingaan. Om daar in vrede zich te voeden met de melk en de honing, die de God van Abraham, Izak en Jakob daar in alle overvloed bereid heeft. Het is het werk van de Geest des Heeren deze heerlijke gerechten te bereiden en deze aan zulk een ziel te geven, die deze begeert."

"O, beste Jan, als je nu in waarheid de Jordaan bent overgetrokken en de macht van de eeuwige God reeds heeft geschitterd voor je ogen, roep dan de hemelse Leidsman in, de Geest der waarheid en der heiligheid, en volg jij dan, onder Zijn vrijmachtige bescheiming, die welbemide Verlosser, Die jou het gezicht gegeven heeft en die voor jou aangezicht heengaat, o Bartimeüs!"

In deze woorden beluisteren wij niet alleen de taal van Malan of van Kohlbrugge, maar inzonderheid die van de ene, heilige, algemene en Christelijke Kerk. Van die Kerk waarvan de onderwijzer in de Heidelberger Catechismus betuigt, dat de Zone Gods uit het ganse menselijk geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt. 31).

En de ware christen voegt er door genade nog aan toe te mogen geloven van die kerk een levend lidmaat te zijn en eeuwig te zullen blijven!

Barneveld, oktober 1995

W. van der Zwaag

Noten:

1. De oorspronkelijke titel luidt: *Le nouveau Bartimée, ou l'aveugle devenu voyant* (De nieuwe Bartiméhs, of de blinde ziende geworden), Genève 1826. In de vertaling de titel: *De tweede Bartimeüs* door Caesar Malan, D.D., Predikant bij de Kerk der Getuigenis te Genève. Vrij vertaald uit het Fransch door H.F. Kohlbrugge. S.S. Theologiae Doctor. Te Amsterdam bij Frederik Kaal, 1830.
2. De meest uitvoerige biografie over Malan is die van zijn gelijknamige zoon, getiteld: *La vie et les travaux de César Malan, ministre du somt Evangile dans l'Eglise de Genève, Pasteur de l'Eglise du Témoignage, Dr. en Thologie de l'Univ. Royale de Glasgow, par un de ses fels, Genève-Paris 1869*. De Engelse vertaling hiervan van dezelfde auteur, *The life, labours and writings etc.*, London 1869, is praktisch gelijklopend. Aan de sterk bekorte Nederlandse vertaling uit 1874 ontbreekt de uitvoerige bibliografie. Het meest recente werk over Malan is van Gédéon Sabliet, *Un Gagneur d'Ames: César Malan 1787-1864*, Dieulefit 1943, dat verder weinig nadere gegevens biedt.
3. Zie over deze prediker Alexander Haldane, *The lives of Robert and James Haldane*, London 1854, in 1990 opnieuw uitgegeven door de Banner of Truth Trust te Edinburgh, pag. 412-462.
4. Deze lezenswaardige Leerrede over Lukas 19: 10 is als bijlage afgedrukt in de Stukken etc. (zie noot 7), pag. 96-137. De oorspronkelijke titel luidt: *L'homme ne peut être sauvé que par Jésus-Christ* (De mens kan niet zalig worden dan door Jezus Christus), Genève 1817.
5. César Malan Jr., *La vie et les travaux etc.*, pag. 79.
6. Stukken etc. (zie volgende noot), pag. 21 e.v.
7. De oorspronkelijke titel is: *Pièces relatives la destitution du ministre Malan de sa place de régent de la Ve classe du Collège de Genève*, Genève 1819.
8. "Voorberigt" in Stukken etc., pag. VIII.
9. "Voorrede" in de Nederlandse vertaling van Genève religieuse en mars 1819, pag. VIII, XIII, XX, van Ami Bost.
10. J. van Lonkhuijzen, Hermann Friedrich Kohlbrugge en zijn prediking, in de lijst van zijn tijd, Wageningen 1905, pag. 56, 62. Zie ook het commentaar op dit academisch proefschrift van J.C.S. Locher, *Toelichting en Verweer*, Amsterdam 1908. Over Kohlbrugges theologie, vergeleken met die van de Reformatie en de Nadere Reformatie, handelt inzonderheid A. de Reuver, *Bedelen bij de bron*, Rotterdam 1993.
11. Het lidmaatschap bij de Hervormde Gemeente hier te lande mij willekeurig belet. Echte bescheiden van H.F. Kohlbrugge, Amsterdam 1833, pag. 106. Opnieuw uitgegeven te Leiden 1989 met een inleiding van Dr. J. van Oort.
12. Zie hiervoor hoofdstuk "In den kring van het Réveil" in: Van Lonkhuijzen, a.w., pag. 122-143.
13. *Déclaration de fidélité à l'Eglise de Genève*, Genève 1821. In vertaling afgedrukt in Stukken etc., pag. 80-92, voorzien van aantekeningen.
14. Zie over deze materie J.C.S. Locher, Kohlbrugge en de Afscheiding, pag. 7 e.v., Amsterdam 1934.
15. Zie voor diverse gegevens over Kohlbrugge het informatieve en rijk geïllustreerde werk van W. Otten, *Uit het levensboek van Dr. H.F. Kohlbrugge*, Houten 1992.
16. Locher, a.w., pag. 38. Vgl. Van Lonkhuijzen, a.w., pag. 191-192.
17. W.P. Keijzer, "César Malan en zijn contact met ons land", in: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, 1950-1951, IV, pag. 34.
18. Zie "Le dogmatisme' de Malan, et le caractère distinctif de sa doctrine", hoofdstuk 1, deel II van *La vie et les travaux*, vnl. pag. 271.

- Vgl. César Malan: *Quatre-vingts jours d'un missionnaire etc.*, Genève 1842, pag. 138, 404.
19. Keijzer, a.w., II, pag. 43 spreekt in dit verband zelfs van een klemmen "in de bankschroef van zijn (Malans) logiga".
 20. Zie o.a. Van Lonkhuijzen, a.w., pag. 347 e.v. Vgl. L.H. Wagenaar, *Het 'Réveil' en de 'Afscheiding'*, Heerenveen 1880, pag. 158-159, waarin Kohlbrugge van antinomianisme wordt beschuldigd.
 21. Zie de uitvoerige bibliografie in *La vie et les travaux*, pag. 505-517.
 22. Zie K. Groot, *Kohlbrugge in en uit zijn gedichten*, Wageningen 1953.
 23. Van de *Chants de Sion* zijn een honderdtal liederen vrij vertaald door J.J.L. ten Kate in *De Halve Sions*, Amsterdam 1870. Ook C.S. Adama van Scheltema heeft een aantal opnieuw berijmd in *De Hatpe Zions*, Nijmegen 1881.
 24. A.C. Honders, "Het Réveil en het lied" in: J. van den Berg, P.L. Schram en S.L. Verheus, *Aspecten van het Réveil*, Kampen 1980, pag. 110.
 25. K. Groot, *Kohlbrugge en Kuyper in hun wederzijds contact*, pag. 62. Vgl. Locher a.w., pag. 53.
 26. César Malan Jr., *La vie et les travaux etc.*, pag. 460.
 27. César Malan jr. a.w., pag. 43
 28. Zie 1 Kor. 2:2.
 29. M. Guizot, *Méditations sur l'état de la Religion chrétienne*, le serie, eerste meditatie. Zie *La vie et les travaux*, pag. 303
 30. J. Cart, *Histoire du mouvement religieux et ecclésiastique dans le canton de Vaud pendant la première moitié du XIXe siècle*, Lausanne 1870, dl. I, pag. 141-142.
 31. *Heidelberger Catechismus*, Zondag 21, vraag 54.

"VOORBERIGT" VAN KOHLBRUGGE

Ik twijfel niet, beminde lezer, of de eerwaarde MALAN zal u reeds enigermate bekend zijn. Zeker hebt gij of de STUKKEN betrekkelijk zijn afzetting van zijn Ambt, enz., of andere zijner schriften gelezen. Vergun mij u zoveel te herinneren: Van het jaar 1810 tot 1817 was hij een sociniaan en predikte de godsdienst der rede. Maar het behaagde God Zijn Zoon in hem te openbaren, opdat hij Dezelve door het Evangelie zou verkondigen.

Hij begon vanaf die tijd af het Evangelie der boete en bekering te prediken, en betuigde zijn gemeente dat alle mensen van nature liggen onder de vloek der wet en van de verdoemenis, zoals het Woord van God (och, of elk die de Bijbel leest het inzag!) dit ten duidelijkste in de drie eerste hoofdstukken van de Brief aan de Romeinen leert. Tevens verklaarde hij, dat Christus alléén onze gerechtigheid is door het geloof, omdat Hij is de waarachtige God en het eeuwige leven.

Hij werd om deze prediking weldra in zijn bediening als Leraar geschorst. Dit geschiedde door die ongelukkige voorgangers van het volk, die uit de wereld zijn en daarom uit de wereld spreken, naar wie de wereld hoort en die vijanden zijn van het kruis van Christus. Vervolgens werd hij uit de post gezet, die hij bij 's Lands School bekleedde. Hij bleef een geruime tijd ambteloos, deed intussen een reis, werd versterkt in het geloof en achtte zich, bij zijn terugkomst, verplicht de oude Geneefse Kerk tegen de aldaar ingedrongen Nieuwigheids-leraars, die de kerk met menselijke instellingen en wetten op wetten verdrukten, te moeten handhaven.

En daar hem alle weg tot de predikstoel was toegesloten, vergaderde hij, zijner roeping getrouw, trots alle vervolgingen, wie tot hem wilde komen, bij zich aan huis in een kapel. Eindelijk verkreeg hij een meer uitgebreide Gemeente en een Kerkgebouw, waarin hij met veel zegen, nu sedert een geruime tijd, tegen alles wat afwijkt van de leer van Jezus Christus GETUIGT.

MALAN heeft zeer vele kleine geschriften uitgegeven, die alle, zoals ook dit, dat ik u vertaald aanbied, Of een wezenlijk gehouden gesprek, Of een ware gebeurtenis voorstellen. Het oogmerk, waarmee hij deze bekendmaakte, wijs ik het liefst met zijn eigen woorden aan: "het is", zegt hij, "om zo veel in mij is, het bevel te gehoorzamen, dat de Heere aan Zijn dienaars geeft, dat zij het goede pand dat hun is toebetrouwd, zullen bewaren door de HEILIGE GEEST, die in hen woont." (2 Tim. 1: 14). Het is daarom", zegt hij verder, "mijn verlangen in deze geschriften allen de raad Gods te verkondigen (Hand. 20: 27) en aldus de eer te geven aan de Vader, vanwege de eeuwige verkiezing zijner kerk; aan de Zoon, Die als Borg voor de uitverkorenen des Vaders volkomen betaald en zo een Gemeente tot Zijn eigendom verkregen heeft; en aan de Heilige Geest, vanwege het geloof, de heiligheid, de onuitsprekelijke vreugde en de eeuwig blijvende glorie, die Hij in elke ziel die Jezus toebehoort, scheidt en openbaar doet worden."

Met hetzelfde oogmerk geef ik deze Bartimeüs vertaald, en verzoek de lezer zich gedurig te herinneren, dat er de volle waarheid niet in eens voorgesteld, maar van trap tot trap ontwikkeld wordt. Wilt gij echter deze tot meerder verstand en beter toepassing in haar geheel hebben voorgedragen, zo geef ik, nuttigheidshalve, de volgende uittreksels uit de Canones van Dordrecht, waarin ik niets verander dan de spelling.

"Alle mensen worden in zonden ontvangen en als kinderen des tooms geboren, onbekwaam tot enig zaligmakend goed, geneigd tot kwaad, dood in zonden. En zij willen noch kunnen tot God niet wederkeren, noch hun verdorven natuur verbeteren, noch zichzelf tot de verbetering hiervan schikken, zonder de genade des

wederbarenden Heiligen Geestes." (III/IV - 2).

"Hetgeen dan noch het licht der natuur, noch de wet doen kan, dat doet God door de kracht des Heiligen Geestes, en door het Woord of de bediening der verzoening, welke is het Evangelie van den Messias, waardoor het God behaagd heeft de gelovige mensen, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, zalig te maken." (III/IV - 6).

"Zo velen als er door het Evangelie geroepen worden, die worden ernstiglijk geroepen." (III/IV - 7a).

"Dat er velen door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, niet komen en niet bekeerd worden, daarvan is de schuld niet in het Evangelie; noch in Christus, door het Evangelie aangeboden zijnde, noch in God, Die door het Evangelie roept, en zelfs ook dien Hij roept, verscheidene gaven mededeelt, maar in degenen die geroepen worden." (III/W - 9a).

Maar dat anderen, door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, komen en bekeerd worden, dat moet men de mens niet toeschrijven, alsof hij zichzelf door zijn vrijen wil zou uitscheiden van anderen, die met even grote of genoegzame genade tot het geloof en de bekering voorzien zijn (hetwelk de hovaardige ketterij van Pelagius stelt), maar men moet het God toeschrijven, Die gelijk Hij de zijnen van eeuwigheid uitverkoren heeft in Christus, alzo ook diezelfde in de tijd krachtiglijk roept, met het geloof en de bekering begiftigt, en uit de macht der duisternis verlost zijnde, tot het rijk Zijns Zoons overbrengt." (III/IV 10a).

"Wanneer God dit Zijn welbehagen in de uitverkorenen uitvoert, en de ware bekering in hen werkt, zo is het dat Hij niet alleen het Evangelie hun uiterlijk doet prediken, en hun verstand krachtiglijk verlicht, opdat ze recht zouden verstaan en onderscheiden die dingen. Maar Hij dringt ook in tot de binnenste delen des mensen met de krachtige werking deszelfden wederbarenden Geestes; Hij opent het hart dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; Hij besnijdt dat onbesneden is. In den wil stort Hij nieuwe hoedanigheden, en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, nu dadelijk (metterdaad) wil; die wederspanning was, gehoorzaam wordt.

Hij beweegt en sterkt deze wil alzo, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen." - 11).

"En dit is die wedergeboorte, die vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking van de doden, en levendmaking, waarvan zo heerlijk in de schriftuur gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt. En deze wordt niet teweeg gebracht door middel van de uiterlijke prediking alleen, noch door aanrading of zulk een manier van werking, dat wanneer nu God Zijn werk volbracht heeft, het alsdan nog in de macht des mensen zou staan, wedergeboren te worden of niet wedergeboren te worden, bekeerd te worden of niet bekeerd te worden. Maar het is een gans bovennatuurlijke, een zeer krachtige en tegelijk zeer zoete, wonderlijke, verborgene en onuitsprekelijke werking, dewelke, naar het getuigenis der Schriftuur (die van den Auteur van deze werking is ingegeven), in hare kracht niet minder noch geringer is dan de schepping of de opwekking der doden; alzo dat al diegenen, in wier harten God op deze wonderbaarlijke wijze werkt, zekerlijk onfeilbaar en krachtiglijk wedergeboren worden en dadelijk geloven." (III/IV - 12a).

"De wijze van deze werking kunnen de gelovigen in dit leven niet volkomen begrijpen; ondertussen stellen zij zich daarin gerust, dat zij weten en gevoelen, dat zij door deze genade Gods met het hart geloven en hunnen Zaligmaker liefhebben." (III/IV - 13).

Vaarwel, lezer, God schenke u, die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring van den Heere Jezus van den hemel met de engelen Zijner kracht... wanneer Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen en wonderbaar te worden in allen die geloven...in die dag. Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen Zijner goedigheid, en het werk des geloofs met kracht. Opdat de Naam van onzen Heere Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in Hem, naar de genade onzes Gods en des Heeren Jezus Christus.

Utrecht, 6 september 1830.

H. F. KOHLBRUGGE

EERSTE DEEL

§ 1. DE BLINDE BEGEERT TE ZIEN. Markus 10: 46, 47.

Bartimeüs, horende dat Jezus voorbijging, begon te roepen: "Jezus, Gij Zoon Davids! ontferm U mijner."

Jan erkent dat hij een zondaar is, en dat hij alleen door het geloof de vrede kan ontvangen

"Als u eens een uurtje vrij hebt", zei de heer R. tot zijn predikant, zou ik u willen verzoeken dat aan mijn knecht Jan te willen besteden."

De predikant vroeg vervolgens, of die jongeman dan had gevraagd om eens met hem te spreken.

"Ja", zei de heer R. "Jan schijnt sinds verscheidene weken zeer onrustig van geest te zijn. En hoewel hiertoe verschillende bezwaren bij hem zijn opgekomen, toch heeft hij dit verzoek reeds meer dan eens herhaald."

"Welnu", zei de predikant, "omdat Bartimeüs zijn stem heeft opgeheven (Markus 10: 48) is het niet meer dan plicht, dat de dienstknecht van Hem, Die aan blinden het gezicht geeft, met alle liefde tot hem gaat en tegen hem zal zeggen: "Heb goeden moed, sta op, Hij roept u."

"Je hebt begeerd eens met mij te spreken?" vroeg de predikant aan de knecht, toen hij deze op een afgesproken tijd ontving. "Zou je mij dan willen zeggen wat er aan de hand is en waarover je met me wilt spreken?"

Jan: "Ja, dominee, ik zou graag van u enige uitleg ontvangen over de godsdienst."

Dominee: "Zo, dus je bent bekommerd over het heil van je onsterfelijke ziel?"

Jan: "Ja, dominee, vooral sinds ik bij de heer R. in dienst ben. Ik zie zoveel goede voorbeelden hiervan in dat huisgezin, dat ik daardoor geheel tot nadenken ben gebracht."

Dominee: "Ben je dan enigmate bezorgd voor je zaligheid? Je twijfelt in dat opzicht toch niet aan de barmhartigheid van God?"

Jan: "Ik durf niet te zeggen, dat ik op dat punt volkomen gerust ben!"

Dominee: "Waar heb je gewoond voordat je hier kwam?"

Jan: "Te T. in de naburige gemeente, bij mijn vader." Dominee: "Wel, men heeft je daar toch zeker onderwijs gegeven in de godsdienst en je tot lidmaat aangenomen en aan het Heilig Avondmaal doen deelnemen?"

Jan: "Ja, dominee! Het is nu wel ongeveer zes jaar geleden, dat ik voor de eerste keer aan de bediening ben geweest en lid werd van de kerk in ons dorp. Ik was toen ongeveer zestien jaar."

Dominee: "Hoe kun je dan nu nog ongerust zijn over je zaligheid, omdat je daar immers lidmaat bent geworden van de kerk en aan het Avondmaal des Heeren hebt deelgenomen?"

Jan: "Ach, dominee, ik heb de gewone sleur gevolgd. Ik wist toen niet wat ik deed, want ik hield mij in die tijd weinig bezig met de zaligheid van mijn ziel. Ik deed hierin net zoals de meeste jongens van mijn leeftijd."

Dominee: "Wat denk je dan dat je hebt gedaan, toen je aan het Avondmaal hebt deelgenomen en de geheimvolle waartekenen van het lichaam en bloed des Heeren hebt aangenomen?"

Jan: "Men had mij gezegd, dat dit zo behoorde, omdat ik lidmaat van de kerk was geworden en dat ik, als ik hieraan geen deel nam, geen lid van de kerk kon zijn."

Dominee: "Hoewel dus de mensen jou hebben aangenomen tot lid van hun kerk, denk

je nu dat het misschien toch mogelijk is, dat God je niet heeft toegelaten tot Zijn kerk?"

Jan: "Om u de waarheid te zeggen, is dit het juist wat ik mij steeds afvraag. En ik heb mij hiervan nog niet voldoende kunnen overtuigen."

Dominee: "Je weet dus op dit ogenblik nog niet zeker dat de Almachtige, in Wiens tegenwoordigheid wij spreken, in jou een welbehagen heeft?"

Jan: "Nu en dan geloof ik van wel, maar meestal, en vooral de laatste tijd, twijfel ik er bijzonder aan."

Dominee: "Hoe komt het dat je niet kunt geloven, dat je door God bemind wordt? Komt dat misschien door het gevoel van je zonden?"

Jan, de ogen neerslaande: "Het is niet dat ik mij aan uiterlijke wandaden schuldig heb gemaakt of ongodsdienstig geleefd heb... Evenwel, het staat niet goed met mij. - Ik voel het, ik heb nog nooit met God hierboven vrede gemaakt."

Dominee: "Jij vreest dus voor de dood, en bovendien ook nog voor het laatste oordeel?"

Jan: "Jazeker vrees ik hiervoor. En ik zou heden niet graag willen sterven, noch plotseling!"

Dominee: "Zou je niet denken, dat ik dezelfde vrees heb die jij bezit?"

Jan aarzelde hierop een antwoord te geven. Deze vraag bracht hem wat in de war, omdat hij genoodzaakt was zijn gevoelens uit te spreken over de zieletoestand van zijn predikant. Het was dus niet zonder moeite en verlegenheid dat hij zei: "Ik geloof niet dat u, dominee, nog enige vrees hoeft te hebben voor de dood.",

Dominee: "Waarom niet? Ik ben volgens mijn schatting dubbel zo oud als jij en ik heb dus nog veel meer zonden op mijn ziel geladen dan jij. Als dan de wet des Heeren rekenschap van mijn leven afeist, hoe zal ik dan rechtvaardig bevonden kunnen worden? Ik denk dat het tegendeel het geval is. Mijn schuld zal in werkelijkheid onnoemelijk groot zijn."

Jan: "Het is zeker dat er niemand is, die niet zondigt, want dat zegt de Bijbel. Maar ik geloof toch dat u, dominee, naar de hemel gaat!"

Dominee: "Jan, geloof jij werkelijk dat een zondaar in de hemel kan komen met al zijn zonden?"

Jan: "Neen, dat is onmogelijk, dat leert ons de Bijbel wel anders. Maar het is toch zo dat u, dominee, van God hebt ontvangen hetgeen nodig is om naar de hemel te gaan."

Dominee: "Wel, zeg mij dan eens wat ik, volgens jou, ontvangen heb. Want als ik het bezit, denk ik dat jij zelf het ook zult kunnen ontvangen."

Jan: "Ach, dominee, er is een groot onderscheid tussen uw toestand en die van mij. Die kun je echt niet vergelijken."

Dominee: "Hoe zo? Geloof je dan bijvoorbeeld dat ik rein en zonder zonden geboren ben?"

Jan: "O neen, volstrekt niet. Want wij zijn immers allen naar het beeld van Adam in zonden ontvangen en geboren en dus kinderen van andere zondaars. Van nature worden wij allen in Adam gerekend en zijn als zodanig geheel aan hem gelijk."

Dominee: "Wij hebben dan, ik zowel als jij, geheel dezelfde natuur. Waarin bestaat dan dat grote onderscheid tussen ons? Denk je dan dat ik nooit kwaad heb bedreven?"

Jan: "Er is niemand rechtvaardig, zegt de Schrift, ook niet tot één toe!"

Dominee: "Ik zelf deug dus ook volstrekt niet en ben een zondaar, evenals jij. Waarin verschil ik dan van jou? Is er in mij dan enige kracht, enige deugd of waardigheid, waardoor ik de zonde van mijn natuur te niet zou kunnen doen? Of dat ik al datgene, wat ik heb misdreven, weer herstellen kan?"

Jan: "Ik geloof niet dat iemand, al was hij ook de deugdzaamste en verstandigste, zulk

een vermogen zou bezitten. Maar u, dominee, hebt genade van God ontvangen. Dit neemt alle schuld weg en opent de ingang naar de hemel. U, dominee, hebt een goed en wezenlijk geloof, en hierdoor is alles bij u in orde."

§ 2. Het geloof bestaat in geloven hetgeen God heeft gezegd

De dominee verblijdde zich Jan te horen zeggen, dat het geloof onmisbaar is tot de zaligheid. En om te weten, of Jan nu wel begreep wat het geloof inhield, vroeg hij hem hoe hij hierover dacht.

"Het geloof", antwoordde Jan, "dat is geloven aan God." Dat was het antwoord dat Jan gaf, en zo hoort men veel mensen spreken, die niet het verschil kennen tussen geloven aan God en God geloven. Deze mensen blijven dan ook ver van het geloof, terwijl ze steeds maar zeggen dat ze aan God en aan Jezus Christus geloven.

Teneinde Jan zijn dwaling aan te tonen zei de dominee: "Wanneer je beweert, dat een goed en waarachtig geloof alles bij ons in orde maakt ten opzichte van onze zaligheid en vrede, dan denk ik dat het waar is wat je zegt.

Maar weet je het wat een goed en waar geloof inhoudt? Zeg het mij, Jan, wat is dat voor een geloof dat zulk een rust verschaft?"

Jan: "Het is het geloof aan God!"

Dominee: "Jij denkt dus dat het geloof aan God de vrede geeft aan de ziel van de zondaar! Maar meen jij dat Judas Iskarioth dan niet aan God geloofde, toen hij zich uit wanhoop ophing?"

Jan: "O, hij geloofde er wel aan, want als hij niet geloofd had dat er een God is, dan zou hij ook geen vrees voor Hem gehad hebben!"

Dominee: "Jij weet ook wel dat de duivelen aan God geloven. Maar je denkt daarom toch niet dat zij, die sidderen van vrees, vrede hebben in hun binnenste? Je ziet dus dat het geloof aan God niet dat geloof zijn kan, dat aan de ziel van een boetvaardige dié rust verschaft, die jij denkt dat ik, onwaardige zondaar, bezit."

Jan: "Dat is zo. Ik voel dat ik mij hierin heb vergist." Dominee: "Hoor eens, Jan, weet jij dan nu wat het onderscheid is tussen aan God geloven en God te geloven?" Jan kon hierop geen antwoord geven. De predikant vervolgde dus: "Geloof jij dat er een man geleefd heeft met de naam van Mohammed, en dat die man zich heeft uitgegeven voor een gezant van God op aarde?"

Jan: "Ja dominee, ik geloof zeker dat er een zodanig persoon geweest is. Maar dat deze de waarheid geleerd heeft geloof ik niet. Integendeel, ik houd het ervoor dat hij de leugen heeft gesproken."

Dominee: "Denkt een Turk (een Muzelman of Islamiet) er net zo over? Of gelooft hij veeleer dat wat Mohammed van zichzelf heeft getuigd?"

Jan: "O, een Turk gelooft alles wat Mohammed gezegd heeft, terwijl ik persoonlijk alleen maar geloof, dat die bedrieger werkelijk heeft bestaan."

Dominee: "Dus dan is er ook een groot onderscheid tussen jouw of geloof ten opzichte van die man, van Mohammed, en het geloof of van een Mohammedaan in diezelfde persoon."

Jan: Ik begrijp wat u zeggen wilt, dominee. De Turk vertrouwt zich aan Mohammed toe, maar bij mij is juist het tegendeel het geval."

Dominee: "Denk jij dat jouw geloof aan Mohammed, zoals jij dat bezit, jou de toegang tot een moskee zou kunnen verlenen?"

Jan: "Allesbehalve, dat geloof sluit er mij geheel van uit! - Om daar goed te worden ontvangen, zou ik alles moeten geloven wat Mohammed heeft gezegd en mij aan zijn 40 gezag moeten onderwerpen."

Dominee: "Laat dit voorbeeld jou enigermate duidelijk maken hoe het met de kerk van

God gesteld is. Wanneer iemand zo in God gelooft, zoals jij aan Mohammed gelooft, dat wil dus zeggen zonder Gods Woord ècht te geloven, wordt hij net zo min in de Kerk des Heeren aangenomen als jij zou zijn aangenomen te Mekka."

Jan: "Om tot de Kerk des Heeren te behoren is het dus nodig, dat men niet alleen aan God zou moeten geloven, maar ook geloven alles wat Hij gezegd heeft en zich hieraan onderwerpen?"

Dominee: "Dat is het juist. Laat ik je dit nog duidelijker zeggen. Neem eens aan, dat er twee inwoners van jouw dorp plotseling ernstig ziek zouden worden, en dat hun dood zeer dichtbij lijkt te zijn. Een van hen is een slecht bekend staand persoon, een goddeloze en slechte dronkaard, die men onder zijn luid geklaag en geschreeuw de herberg uitdraagt. Ondanks zijn spottend met de godsdienst, gelooft hij toch aan God, dat er een almachtig en heilig God is.

Hij gelooft ook wel dat er een oordeelsdag zijn zal en dat de eeuwige verdoemenis het loon zal zijn van zijn ongerechtigheid. Ja, deze ongelukkige verzet zich tegen de naderende dood en brult het uit van verschrikking.

De andere, die ik bedoel en die ook binnen enkele uren moet sterven en die dat ook weet, is een arm dienstmeisje van een pachtboerderij, dat in het dorp bekend staat als een oprechte christin. Deze jongedochter gelooft ook aan God, aan het feit dat er een almachtig, rechtvaardig en heilig God is. Zij is er ook van overtuigd dat er werkelijk een oordeelsdag gehouden zal worden en dat het loon der zonde de verdoemenis en de eeuwige dood is. Maar evenwel is dit arme dienstmeisje, verre van zich er over te bedroeven, niet alleen gerust bij het vooruitzicht van de dood, maar zij laat tevens zien dat zij zich gelukkig voelt hiertoe spoedig te komen. Zeg mij, Jan, waar komt dit ontzaglijk onderscheid tussen deze twee stervende mensen vandaan?"

Jan: "Dat komt, denk ik, omdat de goddeloze dronkaard niet gelooft wat God gezegd heeft, en dat dienstmeisje het wel gelooft."

Dominee: "Toch gelooft die dronkaard wel degelijk wat God getuigt van Zijn soevereine rechtvaardigheid, van het oordeel en van de straf der zonde. En dat jonge meisje gelooft dit ook."

Jan: "Ja maar, ik denk dat dat meisje bovendien nog wat anders gelooft. Zij heeft immers toch die vrees niet, waarvan die ander blijk geeft."

Dominee: "Daarin ligt juist het verschil, beste vriend. De dronkaard gelooft, ondanks zichzelf en noodgedwongen, wat de eeuwige en heilige God hem ten opzichte van het toekomstige bestaan heeft te kennen gegeven. Maar wat diezelfde eeuwige God heeft gezegd aangaande de zaligheid en het eeuwige leven, dat gelooft hij niet. Terwijl het arme, maar godvruchtige dienstmeisje, met vol vertrouwen en onderwerping alles gelooft, wat God over dat leven en die geluksstaat gezegd heeft. En zo denk jij misschien ook ten opzichte van mij."

Jan: "Ja, dominee, ik veronderstel dat u niet twijfelt of alles, wat God aangaande de zaligheid heeft gezegd, is waar, ja zeer waar. En dat u daarom niet hoeft te vrezen voor de dood."

Dominee: "Welnu, Jan, gesteld dat wij morgenochtend beiden dood op ons bed gevonden werden, wat zouden wij dan hebben moeten geloven, opdat de dood ons niet verderfelijker zou behoeven te zijn?"

Maar laat ik je eerst nog een gelijkenis voorstellen. Ik stel mij hierbij voor, dat wij op dit ogenblik beiden in een goed afgegrensde cel van een gevangenis zitten. Morgenochtend zullen we er beiden worden uitgehaald om naar de galg gebracht te worden, die we door onze wandaden rechtvaardig verdiend hebben. Het is nu avond. We zijn overstelpt door droefenis en vermoeidheid, maar de schrikkelijkheid van onze toestand foltert ons en verdrijft alle rust.

Op dit ogenblik horen wij de welbekende stem van onze cipier, die ons toeroept dat wij, als wij ons in de morgenstond welgemeend en geheel aan het goeddunken van onze rechter zullen overgeven, wij bij hem een volledig pardon en kwijtschelding van straf zullen ontvangen. Jan, jij weigert die boodschap te geloven. Je raakt zelfs verbit- terd tegen hem, die je deze boodschap bracht. Wat mij betreft, ik geloof haar zonder bedenken en ontvang haar in mijn hart. Wat denk je dat daar het gevolg van zou zijn? Wie van ons beiden, jij of ik, zal tot overgave zijn gekomen en rust kunnen nemen?"

Jan: "Omdat de dominee gelooft, dat hij de volgende ochtend zijn pardon zal ontvangen, is er niets meer dat hem benauwd kan maken voor de galg. Niets zal hem beletten om in vrede zich ter ruste te begeven."

Dominee: "Terwijl jij die, naar ik aanneem, het getuigenis van de cipier niet wilde geloven, al de gejaagdheid en de kwelling van jouw ziel zult behouden, samen met de verschrikkingen voor de op handen zijnde doodstraf. Onze toestand zal dus aanmerkelijk verschillen. En je ziet wel dat dit verschil alleen daaruit voortkomt, dat jij hardnekkig hebt geweigerd een boodschap aan te nemen, waaraan ik mij onvoorwaardelijk heb toevertrouwd."

Laat ons nu eens zien, of niet het geloof aan het getuigenis van God aan de ziel van de mens de meest volledige verzekering van volkomen genade geeft.

Want juist hierdoor verkrijgt hij zulk een rust, dat hij, die deze rust geniet, geen onrust noch bezorgdheid meer voelt voor de morgen der eeuwigheid. Maar voor wij hiertoe overgaan, zeg mij dan of je gelooft, dat God ons enig getuigenis gegeven heeft ten opzichte van Zichzelf en van het eeuwige leven."

§ 3. De heilige Bijbel is het getuigenis van God

Jan: "Wij hebben de heilige Bijbel, dat is het Woord van God en de Waarheid."

Dominee: "Geloof jij dan oprecht, dat deze Bijbel inderdaad het Woord van God is? En wel zo dat jij, wat dat betreft, niet de minste twijfel koestert?"

Jan: "Dat geloof ik met mijn gehele hart, dat de Bijbel in alles waarheid bevat. Ik twijfel daar volstrekt niet aan. Mijn vader heeft ons er aan gewend die Bijbel elke dag te lezen. En elke avond verklaarde hij er ons wat van."

Dominee: "Jij gelooft toch niet dat de Bijbel waar is, omdat je niet anders gehoord hebt, dus uit gewoonte, of omdat je vader je dit dagelijks gezegd heeft?"

Jan: "Dat zou wel mogelijk zijn. Maar niettemin komt het mij voor, dat er iets meer is in mijn gemoed, en dat het de Bijbel zelf is, die mij het zegt en doet gevoelen dat deze waar is. Het is net of dat Boek altijd met mij spreekt, en mij nog meer zegt dan ik lees. Het zou mij moeilijk vallen te ontkennen, dat dit waarlijk het Woord van God is. Ik ben er als het ware toe gedrongen dat te geloven."

Dominee: "Ik hoop daarom dat het God Zelf is, Die jou deze overtuiging heeft gegeven. Ik zal dan ook vrijmoediger en met meer vreugde met je spreken. Zeg mij daarom hoe het volgens jou komt, dat dat arme dienstmeisje van de pachtboerderij méér gelooft dan die dronkaard, ten gevolge waarvan zij die vrede mag voelen bij het naderen van de dood."

Jan: "Ik denk dat zij gelooft, dat God haar haar zonden heeft vergeven en dat Hij haar zal ontvangen in zijn hemels paradijs."

Dominee: "Wie heeft haar dat dan gezegd? Vanwaar heeft zij dit geleerd? Want zij moet daar dan wel van verzekerd zijn, om in zulk een beslissend ogenblik zich gerust te kunnen voelen."

Jan: "Wel, dat heeft zij in de Bijbel gezien, en zij gelooft dat heilige Boek."

Dominee: "Heeft zij dan niet in de Bijbel gezien, dat de straf en het loon der zonde de verdoemenis is? Heeft diezelfde Bijbel het haar niet gezegd en bewezen dat zij, arm dienstmeisje, een zondares is? En wel een groot zondares, omdat zij dat boze en verontreinigde hart bezit, waarmee elk menskind uit het lichaam van de moeder voortkomt? Een hart dat niet anders is dan een fontein, die allerlei ondeugden en onreinheden opborrelt? Staat dat niet in de Bijbel beschreven (Gen. 6: 5; Pred. 7: 29; Jer. 17: 9; Rom. 3: 10-18; Ef. 2: 1-3; Tit. 1: 15)?"

Jan: "Ja dominee, maar de Bijbel zegt ook, dat God alles wil vergeven aan elke zondaar, die in ware boete en berouw zich tot Hem wendt en die met vrijmoedigheid in Jezus Christus gelooft."

Dominee: "O, noem mij alleen maar die lieflijke Naam van de Zaligmaker! Het is een Naam als een olie die, terwijl zij wordt uitgestort, haar geur verspreidt! (Hoogl. 1: 3) Hoe aangenaam is het mij die Naam te horen! - Het arme dienstmeisje is dus tot boetvaardigheid gekomen en gelooft in oprechtheid in Jezus Christus? En jij, Jan, doe jij dan niet hetzelfde? Antwoord mij zonder schroom. Ben jij er wel gerust op, dat jij kwaad hebt bedreven en dat je God ongehoorzaam bent geweest?"

Jan: "O, verre van dat, dominee. Want ik verzeker u, dat ik dikwijls daarover zulk een droefheid heb, dat ik mijzelf verafschuw. Dan is het mij net als zou ik het leven, dat ik vroeger heb geleid, wel weer opnieuw willen beginnen en dat verbeteren of ongedaan maken."

Dominee: "Jij zou dus zeer tevreden zijn, als je nooit iets gedaan had wat Gode mishaaft? En, zoals het mij voorkomt, je zou je volkomen gelukkig voelen, als je in het geheel niet meer zou kunnen zondigen?"

Jan: "Ja, dat is het wat mij misschien het meeste bezig houdt. En als ik dan elke dag zie..."

Dominee: "Dat de luipaard zijn vlekken houdt en de moorman zijn zwarte huid, zoals de Heere zegt (Jer. 13: 23), dan maakt je dit wrevelig, ja, het ontmoedigt je misschien?"

Jan: "Deze laatste dagen tenminste voel ik, dat mijn hart zo slecht is en ik zo ellendig ben, dat ik als het ware een tegenzin krijg in het leven. Het is mij alsof ik niets dan kwaad doe. En als u, dominee, op de preekstoel van zulke mensen spreekt die, om hun eigen dwaasheden te volgen, God verlaten, dan geloof ik altijd dat u mij in het bijzonder op het oog hebt."

Dominee: "Hieruit leid ik af, dat je aan geestelijke krankheid lijdt, dat je je ellende voelt en dat je gelukkig zou zijn als je hiervan verlost zou wezen. Maar denk je nu, dat de kwaal van je ziel dodelijk is, of beschouw je deze meer als een zeker gebrek, dat door bepaalde voorbehoedmiddelen en zorgvuldige betrachtingen verholpen en onderdrukt kan worden? Hoe oordeel je over de staat der zonde, waarin je je bevindt? Kan God deze verontschuldigen verdragen, of moet Hij deze met verontwaardiging en toorn beschouwen?"

§ 4. God verklaart dat elke zonde vloek- en strafwaardig is

Jan: "De Bijbel zegt maar al te zeer dat God de zonde vervloekt."

Dominee: "Zo is het! En Hij zegt dit op een stellige en ontzagwekkende manier, want Hij stopt de mond van een ieder, die zich zou willen verontschuldigen (Rom. 2: 15; 3: 9-19). En na verklaard te hebben dat de staat der zonde, waarin de mens geboren wordt, hem voor de wet van God tot een kind des toorns stelt (Ef. 2: 3), verkondigt Hij nadrukkelijk en zonder voorbehoud dat de tegenwoordige vloek rust op elke zondaar, die in zijn zonde verkeert (Gal. 2: 10). Ja, dat de toekomstige en eeuwigdurende vloek

blijft op een ieder, die in de zonde sterft. (Matth 25: 41).

Als jij dus de waarheid hebt gesproken toen je betuigde, dat je alles gelooft wat de Bijbel bevat, dan moet jij, beste vriend, op jezelf zonder gemaaktheid of geveinsdheid het oordeel van de dood toepassen. Het oordeel namelijk, dat het Woord der waarheid heeft geveld en nog uitspreekt tegen de werkers der ongerechtigheid."

Jan: "Het kost veel moeite van zichzelf te zeggen, dat men zo geheel veroordeeld, verdoemd en verloren is! Er is altijd nog iets in ons, dat ons doet hopen dat deze uitspraak niet zo volstrekt genomen moet worden. En dat de Bijbel dit niet tegen óns zegt, maar tegen bepaalde afschuwelijke deugnieten, tegen misdadigers bijvoorbeeld en tegen bedrijvers van allerlei gruwelen."

Dominee: "O beste vriend, die afschuwelijke deugniet, dat ben ik, dat ben jij, dat is ieder kind van Adam! Want de Bijbel zegt duidelijk, dat hierin geen onderscheid is, omdat allen gezondigd hebben en de heerlijkheid Gods derven (Rom. 3: 22).

Als je denkt, dat je toestand zo slecht niet is als de Bijbel ons leert, is dat een vals vertrouwen en niets anders dan ongeloof. In plaats van te zeggen: Dat is zo, omdat God, Die de Waarheid is, het nadrukkelijk zo verklaart, zeg jij: Omdat ik dit niet zie noch gevoel, zou het mogelijk kunnen zijn dat God Zich hierin heeft bedrogen, en dat Hij niet volkomen met mijn toestand op de hoogte is."

Jan: "Denkt u, dominee, dat dit het gevolg hiervan is en dat ik eigenlijk diep in mijn hart het getuigenis van God tegenspreek?"

Dominee: "Daar twijfel ik niet aan. En ik zal dit door een kleine vergelijking duidelijk maken. Jij bent bijvoorbeeld koopman. Jouw zaken zijn in de war geraakt en dit is je bekend. Maar omdat je je boeken slecht hebt bijgehouden, kun je de omvang van je verlies niet overzien. Je verbeeldt je alleen, dat er een tekort is in je bezittingen en dat je daarom jezelf enige beperkingen zult moeten opleggen. Een uiterst bekwaam inspecteur of boekhouder heeft je boeken onderzocht. Hij heeft de balans opgemaakt en hij verklaart je onder ede, dat je honderd maal meer schuld dan vermogen bezit. Jij hebt het gehoord, en het is alsof je er verbaasd over bent en je er een beetje door gegriefd voelt. Op diezelfde dag echter ziet men jou af- en aanlopen temidden van je handelsrelaties. En men hoort je met veel zelfingenomenheid hoog opgeven van je ondernemingen en van de goede resultaten, die je daarvan verwacht.

De ene of andere persoon komt naar je toe, en zegt vernomen te hebben dat je geheel aan de grond zit. 'Ho', antwoord jij, 'ik heb wel enige verliezen geleden, maar dat kan weer goedge maakt worden!' Die man voegt er nog aan toe, dat hij heeft horen zeggen dat je gearresteerd zult worden. 'Dat is een boosaardige aantijging', geef jij ten antwoord. 'Zou een man zoals ik ooit aan zulk een schande worden blootgesteld?'

Men maakt je opmerkzaam op de wet. Je vrienden zuchten er over. Maar het burgerlijk recht doet uitspraak in jouw zaak En je toestand is die van een bankroetier, die in staat van beschuldiging wordt gesteld wegens plichtsverzuim, enz. Jij schudt het hoofd, en terwijl je je verwijderd herhaal je het nog eens: 'Dat is niet mogelijk, het zijn uitgestrooide geruchten die alle grond missen, enz.' - Zie je nu niet, Jan, dat hier een opzettelijke vorm van ongeloof plaats heeft?"

Jan: "Dat is een belangwekkende vergelijking, dominee! Ik heb u heel goed begrepen. Ja, ik heb mijn boeken werkelijk slecht bijgehouden. Ik kan dus mijn schulden en mijn ellende niet overzien, noch mij die te binnen brengen. God bedriegt Zich in zijn berekening niet en Hij kijkt elk blad van mijn levensboek, ook het minst leesbare, na. Op grond hiervan verklaart de wet des Heeren dat mijn ondergang onafwendbaar is, en dat mijn arrestatie mijn rechtvaardige en onontkoombare straf zal zijn. Daarom is het mij duidelijk dat ik, óf de Bijbel moet verwerpen, óf overeenkomstig die Bijbel

geloven dat ik in de hierboven genoemde toestand verkeer."

Dominee: "Hieruit kun je reeds zien, hoe weinigen er zijn die aan het Woord van God wezenlijk geloof hechten. Spreekt men met hen over hun zonden, die naar de wet van God hun schuld uitmaken - aanstonds halen zij hun aantekenboekje voor de dag, waarin zij vooraf bepaald hebben geen schulden meer op te schrijven. Of het moest zijn bijvoorbeeld een schuld van honderdduizend gulden in één keer (en dan ook niets meer) te betalen. Op het laatste blaadje hiervan hebben zij slechts het artikel uit het lijfstraffelijk wetboek opgeschreven. Dat heeft betrekking op inbrekers, die zich van moordwapenen bedienen, of misdadigers, die zich tot een bende verenigd hebben. Welnu, daar zij enerzijds geen enkele aantekening in dit handige register vinden en anderzijds van geen andere wet willen weten dan van de wet tegen moordenaars, staan zij verbaasd, ja worden er menigmaal wrevelig over, dat men hen doet inzien dat zij een menigte van schulden hebben, van twintig, van honderd, van duizend, van tienduizend gulden. Men wijst hen er op dat er een wetboek bestaat, dat op de strengste wijze straf vordert tegen wanbetalingen, die worden veroorzaakt door een opeenhoping van kleine schulden."

Zo zegt de wet Gods bijvoorbeeld: "Vervloekt is een iegelijk die gezondigd heeft!" Maar zij begrijpen en verklaren dit alsof er stond: "Vervloekt is een iegelijk die in het openbaar gestolen en gemoord heeft." De wet des Heeren neemt opnieuw het woord en zegt: "Een iegelijk die enig gebod heeft overtreden, die is schuldig aan alle geboden." (Jac. 2: 10). Zij halen daarentegen, alsof dit veel belangrijker was, hun boekje voor de dag dat zij Levenswijsheid en Gezond Verstand noemen. Zij beweren dan dat de beschuldiging niet waar kan zijn, omdat zoiets niet in hun aantekeningen geschreven staat en dat zij, hetgeen men hen verwijt, zijn vergeten."

Jan: "Werkelijk, zo is het met mij ook gegaan, dominee. Maar ik hoop dat hieraan een eind gekomen is, en dat ik nu beter begrepen mag hebben wat het betekent te geloven, dat men een zondaar en dientengevolge vervloekt is. Niet omdat men het ziet en gevoelt, maar omdat de Bijbel het zegt. - Ja, het is mij zeer duidelijk: of men moet geloven dat men beter onderricht is dan God, óf men moet God op Zijn woord geloven. Hier is geen middenweg. Als ik zeg de Bijbel te geloven, behoor ik er dadelijk bij te zeggen: Ik geloof, volgens het getuigenis van de Bijbel, dat ik een zondaar en onreine ben en dat ik als zodanig onder de toom Gods lig, hoewel ik het nog niet gevoel."

Dominee: "Jij bent dan in dezelfde toestand als de bankroetier die, op het getuigenis van de inspecteur en van zijn vriend, er van verzekerd zal zijn dat hij geheel ongelukkig is geworden en dat hij zal worden gearresteerd. Niettemin is hij van zijn ondergang nog niet overtuigd uit zijn eigen balans. Die heeft hij nog niet opgemaakt. Evenmin kan hij zich een arrestatie voorstellen, omdat hij nog op vrije voeten is en gaat waarheen hij wil. Maar hij gelooft hetgeen twee getrouwe getuigen hem hebben bericht. En omdat hij dit voor waar houdt en gelooft aan hetgeen zij gezegd hebben, wordt in zijn gemoed de kennis en tenslotte ook de pijnlijke smart van zijn rampzalig onheil verwekt. Hij is dus ongelukkig door het geloof"

Jan: "Ongetwijfeld! Hoe zou het anders met hem kunnen zijn, omdat hij zelf zijn boeken nog niet heeft nagekeken en nog op vrije voeten verkeert."

Dominee: "Ik verzoek je daarom, beste Jan, dat je deze vergelijking wel overweegt en met je verstand en vooral met je hart toeziet, of je waarlijk het getuigenis van God gelooft. Dit geldt zowel van je schuld ten opzichte van Hem, als ten opzichte van de straf, die door die schuld wordt gevorderd."

Jan: "Ik hoop het, dominee. Ja, daar ben ik van verzekerd, dat ik het getuigenis van God niet loochen. En tevens dat ik in waarheid geloof en het voor Hem belijd, dat ik onder de verdoemenis lig, omdat God verklaart dat ik dat als zondaar heb verdiend."

Dominee: "Jij gelooft dus dat de ziekte van je ziel dodelijk is? Geloof je dat, Jan?"

Jan: "Mijn hart heeft er nog enige moeite mee dit te geloven. Maar ik geef alleen acht op wat in de Bijbel geschreven staat. En ik zeg met nadruk, dat ik, Jan P., naar het Woord van God, omdat ik als zondaar met God in rekening sta, een vervloekte ben."

Dominee: "Geef je dus de eer aan hetgeen de mond van de Almachtige heeft gesproken, en geloof je Hem boven alle andere dingen, boven je eigen overtuiging en gevoel?"

Jan: "Dat staat bij mij vast! Hier moet al mijn hoogmoed zwijgen, die mij tracht te overreden, dat het met mij nog niet tot dit uiterste gekomen is."

TWEEDE DEEL
DE BLINDE NAAR DE VRIJMAGTIGE GENEESMEESTER GELEID

Markus 10: 49. *"Men riep Bartimeüs, en zei tegen hem: Heb goeden moed, de Heere roept u."*

§ 1. De vergeving der zonden is een gave van God door Jezus Christus

De dominee had de besliste en ernstige toon, die in Jans laatste woorden tot uitdrukking kwam, opgemerkt. Hij verblijdde zich in de hoop dat de blinde weldra het licht zou ontvangen, dat afdaalt van de Troon der genade.

"Welnu", zo vroeg hij aan Jan, "waar zou je nu een geneesmiddel tegen je kwaal zoeken? Omdat je volgens het getuigenis van God immers gelooft dat je een vervloekte bent, hoewel je het nog niet voelt, waar zou je voor de ondergang van je ziel een middel kunnen vinden om dat verderf te kunnen ontvlieden?"

Jan dacht enkele ogenblikken na en antwoordde vervolgens: "Omdat mijn verderf immers komt doordat ik gezondigd heb tegen de Wet van God, en ik het gedane kwaad niet ongedaan kan maken, is het dus duidelijk dat ik mijn verdiende straf niet kan ontgaan. Trouwens, omdat ik elke dag van mijn leven opnieuw zonde doe, vernieuw en vermeerder ik ook elke dag mijn schuld. Dat is heel wat anders dan ze te betalen of te niet te doen."

Dominee: "Je laat dus elke gedachte varen, dat je dat pardon, die kwijschelding van je schuld door je eigen doen en laten kunt verkrijgen?"

Jan: "Ik zal wel moeten! Want opdat ik die kwijschelding zelf zou kunnen verdienen of mij waardig maken, schijnt het mij enerzijds toe dat ik mijn vroegere schulden ongedaan zou moeten maken. Anderzijds betekent dit, dat ik nooit meer behoor te zondigen. Noch het een, noch het ander is echter mogelijk."

Dominee: "Je denkt dus dat die kwijschelding, die je begeert, in geen enkel opzicht een beloning kan zijn?"

Jan: "Maar dominee, een beloning? Hoe zou dat kunnen? God zou me zeker niet willen belonen voor mijn dagelijkse ongehoorzaamheid!"

Dominee: "Je wilt hiermee dus zeggen dat je dat pardon als een gave beschouwt, die God jou zou willen geven?"

Jan: "En wel een zeer grote gave! - O, het is zeker dat ik dat als een gunstbewijs zou beschouwen. Het zou louter genade zijn, als God Zich zou verwaardigen mij dat te schenken!"

Dominee: "En geloof je, dat zoiets in werkelijkheid het vrije welbehagen Gods ten opzichte van jou zou zijn?" Jan: "Ik hoop dat indien ik, evenals dat arme dienstmeisje van de pachter, vast geloven zou in Jezus Christus, God mij wel Zijn vrede zou willen schenken. Hij zou dat kunnen doen door de liefde van Zijn Zoon, Die de Verlosser der wereld is."

Dominee: "Je gelooft dus, dat God alleen door Jezus Christus je Zijn pardon zou kunnen geven?"

Jan: "Hiervan zou ik graag verzekerd zijn en dat tracht ik althans te bereiken. Elke dag zeg ik herhaaldelijk tot mijzelf, dat Jezus Christus is gestorven voor alle zondaren. Dus dat hij dan ook voor mij gestorven is en dat ik in dat geval niets heb te vrezen. Maar ondanks dit heb ik in het geheel geen verlichting. Er blijft toch iets als een gewicht op mijn hart liggen, dat mij belet enige verademing te scheppen."

Dominee: "Zeg mij, beste vriend, als jij verzekerd zou zijn dat God Zijn Zoon heeft

overgegeven in de dood en de vervloeking ter wille van jou, Jan P..., zou je dan nog dat zware gewicht op je hart hebben?"

Jan: "O neen, dominee! Als ik daarvan geheel verzekerd was, dan zou ik, denk ik, volkomen gerust zijn."

Dominee: "Hoe zit dat dan, vraag ik je? Hoe kan de verzekering, dat de Heere Jezus is overgegeven voor jou, voor jezelf, voor jou in het bijzonder, jou die volkomen gerustheid teweeg brengen?"

Jan: "Dat zou ik misschien niet weten te verklaren. Maar het komt mij zo voor, dat ik dan beslist geen bekommering meer zou hebben over mijn zaligheid. Als ik mocht weten dat de Zoon van God voor mij in het bijzonder is overgegeven, dan zouden Zijn dood en offerande mij bevrijden van de verdoemenis. Want ik denk niet dat een mens, voor wie de heilige Zoon van God Zichzelf heeft opgeofferd, ooit weer verdoemd kan worden."

Dominee: "Je hebt gelijk, want noch de dood, noch het bloed van de Heere Jezus kunnen ooit hun waarde verliezen. Laat ons nog eens zien welk getuigenis God hier geeft. En omdat je de Bijbel gelooft, zal dat getuigenis door jou voorzeker worden aangenomen.

God zegt, dat Hij voor de grondlegging der wereld besloten heeft die zondaars te behouden, die Hij heeft uitverkoren en die Hij Zijn Kerk noemt.

Hij zegt, dat Hij hun die zaligheid gegeven heeft in Zijn eniggeboren Zoon, Die Hij heeft verordeneerd tot een Middelaar tussen God en de mens en Die Hij gesteld heeft tot een Hoofd of Heer der Gemeente, welke het geestelijk lichaam van die Zaligmaker is. (Jes. 42: 1; 6, 1 Petrus 1: 19, 20; Hebr. 5: 5; 6, Ps. 2: 6; Ef. 1: 22, 23; 5: 23, 32; Joh. 17: 6 etc.).

God zegt verder, dat de zaligheid, de volkomen zaligheid van deze uitverkoren Kerk, volmaakt is gefundeerd en bevestigd in die Zaligmaker, genaamd Jezus Christus. Deze, Die God is boven alle dingen te prijzen tot in eeuwigheid, is geopenbaard in het vlees door Zijn geboorte uit Maria. Hij heeft de natuur van de zondaars, die Hij wilde zaligmaken, zonder zonde aangenomen.

En in deze dubbele en onuitsprekelijke natuur, in enigheid des Persoons, heeft Hij al degenen, voor wie Hij Zich heeft overgegeven, volkomen en voor eeuwig zalig gemaakt. (Joh. 1: 1-14; 1 Joh. 5: 20; Fil. 2: 6-8; Gal. 4: 4; Hebr. 2: 14, 17; Kol. 2: 2; 3, Joh. 3: 34; Kol. 1: 19)."

Jan: "Sta mij toe, dominee, u een vraag te stellen. Ik begrijp het wel...nee, ik vergis mij. Ik geloof het, omdat dit geschreven staat, al kan ik het niet begrijpen, dat de Zaligmaker, Die God aan de Gemeente van Zijn uitverkorenen heeft gegeven, God en mens is. Ik zie het ook wel in dat Jezus Christus Zijn gemeente volkomen heeft zalig gemaakt, maar ik begrijp het niet hoe dat is toegegaan. Want Hij is toch geheel alleen overgegeven en heeft alleen de straf gedragen. Hier komt het, geloof ik, uit voort dat ik tot dusver de ware rust voor mijn ziel niet heb gevonden."

Dominee: "Welnu, laat ons dan luisteren naar het getuigenis van God. En als wij het niet begrijpen, laat ons het dan geloven. Net zo goed als wij bijvoorbeeld geloven, gelijk Hij heeft gezegd, dat Hij door Zijn Woord de hemel en de aarde heeft gemaakt. Voordat Hij deze schiep bestonden zij immers in het geheel niet.

Wij kunnen zeker niet begrijpen hoe God alles uit niets heeft voortgebracht, maar wij geloven het omdat Hij het heeft gezegd. Hij zegt ook dat de Heere Jezus Zich als een dienstknecht heeft onderworpen aan de wil van Zijn Vader, om Zijn gemeente rechtvaardig en volkomen zalig te maken Hij betuigt tevens, dat Hij in deze staat van

gewillige onderworpenheid en vernedering Zich onder de wet heeft gesteld.

Het geldt hier een wet welke diegenen, tot wier behoud Hij gekomen is, volkomen moesten volbrengen. Jezus Zelf heeft deze volkomen volbracht.

Enerzijds is Hij heilig en geheel van de zondaren afgescheiden geweest. Anderzijds heeft Hij naar ziel en lichaam de straf gedragen, die deze wet rechtvaardig uitspreekt tegen elke overtreding van hen, die de Heere heeft zalig gemaakt (Ps. 40: 7, 8; Hebr. 10: 5-11; Joh. 10: 15-18; Fil. 2: 8; Matth. 1: 21; 5: 17; 26: 37, 38; Luk. 22: 41-44.)"

Jan: "De Zaligmaker werd dus alleen voor Zijn gemeente overgegeven en is als zodanig tot een vloek geworden?" Dominee: "Zeker, want Hij is geweest en is nog steeds de Zaligmaker van Zijn volk. En daarom is Hem juist op Gods bevel de Naam van Jezus gegeven.

Daarom staat er ook geschreven, dat Jezus Christus diegenen van de vloek heeft vrijgekocht, voor wie Hij tot een vloek geworden is. Het zegt dat Hij, als een machtig Zaligmaker, het eeuwige leven mededeelt aan al degenen, die Hem door de Vader gegeven zijn, zodat niet één van hen uit Zijn hand zal worden gerukt of verloren gaan. (Gal. 3: 13; Joh. 17: 2; 6: 37; 10: 11, 28, 29; Hebr. 9: 15; 10: 10, 14.)

Tegelijkertijd zegt het Woord, dat er op de jongste dag zondaars zullen zijn, die veroordeeld zullen worden en die in het verderf komen. Kunnen wij nu van dezen zeggen, dat zij door de offerande van Jezus van de vloek verlost zijn geworden, of dat de Vader hen aan Zijn Zoon gegeven heeft?"

Jan: "Nu begrijp ik het Schriftwoord, dat Christus Zijn gemeente heeft lief gehad en Zich voor haar heeft overgegeven, opdat Hij dezelve heerlijk zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft (Ef. 5: 27). Hoe duidelijk en zeker komt mij dit nu voor!"

Dominee: "Wij lezen ook op dezelfde plaats, dat Hij de Behouder is van het lichaam, waarvan Hij het Hoofd is. (Ef. 5: 23, 25; 1: 22, 23.)"

Jan: "Ik heb me dus niet bedrogen, dominee, toen ik zei, dat een ziel voor wie de Zoon van God is opgeofferd, niet meer verdoemd kan worden?"

Dominee: "Beslist niet. Elke ziel, die te voren is verordineerd en afgezonderd door de wil des Vaders, is voor eeuwig vrijgekocht door het offer van de Zoon. Hij is gekomen om zalig te maken degenen, die Hem door de Vader gegeven zijn. Voor hen heeft Hij Zich als Offerlam geheiligd. Hij heeft dat niet willen doen voor de wereld, maar alleen voor diegenen, die de Vader uit de wereld heeft uitverkoren. Wees er dus volkomen van verzekerd dat een zondaar, voor wie de Heere Jezus Zich heeft overgegeven, zeker ook met Hem in de hemel zal zijn. (Hebr. 10: 10-14; Joh. 6: 37-39; 17: 2, 9, 19, 24)."

§ 2. God openbaart aan Zijn uitverkorenen de gave van het eeuwige leven, dat Hij hen door Jezus Christus heeft bereid

Jan: "Maar hoe kan iemand nu met zekerheid weten, dat hij een van de lidmaten van dat lichaam is, en dat dientengevolge de Zoon van God hem voor eeuwig heeft zalig gemaakt?"

Dominee: "Zeg mij eens Jan, als ik van plan ben om vijf dienstknechten uit de omgeving voor een maaltijd uit te nodigen, hoe zou jij er dan zeker van kunnen zijn, dat jij een van de genodigde gasten was van de predikant, met wie je spreekt?"

Jan: "Daar zou ik beslist niet aan twijfelen als dominee het tegen mijzelf zei of het mij weten liet."

Dominee: "En veronderstel dat jij een uitnodiging ontving, die ik met mijn eigen hand geschreven had, zou jij die dan aan je eigen welwillendheid of eerder aan mijn goedkeuring te danken gehad hebben?"

Jan: "Ik zou die uitnodiging alleen maar kunnen beschouwen als een getuigenis van uw welwillende genegenheid tot mij. En ik zou zelfs niet durven denken, dat ik haar anders met blijdschap zou ontvangen."

Dominee: "Nu nog wat. Zou jij op dat ogenblik, waarop je de uitnodiging ontvangen, gelezen en geloofd hebt, mijn gast geworden zijn, of zou je dat reeds tevoren zijn geweest, hoewel je van de uitnodiging nog geen kennis had?"

Jan: "Het spreekt vanzelf, dat noch het ontvangen van uw boodschap, noch het geloof hieraan, mij tot uw gast zou gemaakt hebben. Het was reeds in uw toegenegen hart en in uw vrijmachtige beschikking bepaald vanaf het ogenblik, dat u dit bij uzelf had voorgenomen. Het is ook heel duidelijk dat, wanneer ik de door u geschreven brief had ontvangen en geloofd, ik bij het door u bepaald getal geen extra gast zou uitmaken. U zou mij aan de maaltijd begeerd en toegelaten hebben, voordat ik zelfs nog het minste denkbeeld zou hebben kunnen vormen, dat u ooit een dergelijke genegenheid voor mij bezat."

Dominee: "Nog een vraag, Jan. Wanneer ik het getal en de namen van mijn gasten goed bij mijzelf had bepaald, denk jij dan dat ik in mijn uitnodiging andere namen geschreven zou hebben dan die van de vijf dienstknechten, die ik bij mij aan tafel besloot te ontvangen? Of zou ik nog een van die vijf hebben kunnen vergeten of weglaten?"

Jan: "Als u, dominee, goede redenen had, die alleen bij u bekend zijn, om vijf dienstknechten uit te nodigen, en wel die vijf die u bij uzelf had bepaald, dan zou er noch misverstand in de uitnodiging plaats kunnen hebben, noch een der genodigden vergeten kunnen worden."

Dominee: "En zou dit bij God dan wel plaats kunnen hebben, beste vriend? Wanneer de Heere Jezus zegt dat al degenen, die Hem door de Vader gegeven zijn, tot Hem zullen komen, geloof je dan, dat er één van hen zal ontbreken? Geloof je dan dat de Vader, zonder Wiens krachtadige en onberouwelijke roeping niemand tot de Zoon komt, die roeping zou vergeten te doen of deze aan zulken doen toekomen, voor wie Hij de uitnodiging niet bestemd had?"

Waarlijk, het getuigenis van God duldt geen dwaling in die uitnodiging, waarmee de Vader Zijn uitverkorenen nodigt tot de bruiloft van het Lam, Dat voor hen geslacht is. Dat getuigenis verklaart nadrukkelijk en ernstig, dat de Vader diegenen, van wie Hij tevoren verordineerd had dat ze aan Jezus zouden worden gegeven, ook met zulk een roeping zal roepen, dat zij tot de Zoon zullen gaan. Dat getuigenis verklaart, dat zij door het geloof in die volmaakte Zaligmaker het leven zullen hebben. Dat leven, dat naar het welbehagen des Vaders in Jezus Christus hun Hoofd zou zijn. (Rom. 8: 30-38, 11: 6, 7; Ef. 1: 10, 11; Thess. 2: 13, 14; 2 Tim. 1: 9; Hoogl. 1: 4; Ps. 110: 3; Joh. 6: 37, Rom. 6: 17, etc.)."

Jan: "Maar dominee, welke is die roeping van de Vader, die op deze wijze aan een zondaar de verzekering geeft, dat de Vader hem in Jezus heeft lief gehad en dat hij alzo de vergeving en het leven, in één woord: de zaligheid deelachtig wordt?"

§ 3. Het geloof in de Naam van de Zoon van God is het bewijs dat men het eeuwige leven heeft

Dominee: "Wel, beste vriend, dat is het geloof in Jezus Christus, de Zoon van God en de Zaligmaker der wereld. Dit geloof is een gift des Vaders. En deze gave wordt alleen geschonken aan hen, voor wie Jezus is overgeleverd."

Jan: "Hoe kan dat dan, dominee, zijn dan alle mensen, die het geloof in Jezus Christus hebben, uitverkorenen en gekochten des Vaders?"

Dominee: "Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. (Joh. 3: 36). Ken je deze verklaring van het Woord des Heeren niet? Of komt die je raadselachtig of dubbelzinnig voor?"

Jan: "Hieraan zou ik nooit hebben gedacht! Wat zegt u daar? Dus zijn allen die zeggen, dat zij in Jezus Christus geloven, uitverkorenen Gods, gekochten des Heeren, verlorene zielen! De gehele wereld is dan uitverkoren, want er is toch bijna niemand, die zou durven zeggen, dat hij niet in de Zoon van God gelooft."

Dominee: "Merk jij dan niet op wat er geschreven staat? Er staat niet dat diegene het eeuwige leven heeft, die zegt dat hij gelooft of die voorgeeft of die zich valselyk inbeeldt dat hij in Jezus Christus gelooft. Maar het onbedrieglijke Woord van God zegt, dat diegene die gelooft, dat is die inderdaad en wezenlyk gelooft, dit leven deelachtig is.

Alhoewel dan de menigte onder de Christelyke naties belijdt dat men in Jezus Christus gelooft, is dit nog geen bewijs dat men inderdaad dit geloof bezit. Maar wanneer die menigte inderdaad in de Zaligmaker gelooft, dan heeft zij waarlyk het eeuwige leven."

Jan: "Kan daarom, dominee, ja moet een ieder, die er zich van verzekeren kan dat hij in de Zaligmaker gelooft, er ook van verzekerd zijn dat hij wezenlyk het eeuwige leven heeft en dat hij dus een uitverkorene is?"

De predikant neemt een stuk papier en schrijft er deze woorden op: "Een iegelyk die dit papier en deze verklaring van mijn hand heeft ontvangen, heeft mij tot vriend." Hij zet onder deze woorden zijn handtekening en overhandigt Jan het papier, terwijl hij er aan toevoegt: "Neem dit van mijn hand en geloof mijn getuigenis, want ik ben een geloofwaardig man "

Jan neemt het stuk papier, en leest de verklaring die de dominee er op heeft geschreven.

Dominee: "Jan, wat ben ik ten opzichte van jou, nu ik je dit getuigenis heb gegeven?"

Jan: "Ik heb nu de dominee tot vriend."

Dominee: "Gaat deze vriendschap van jou uit tot mij, of gaat deze eerder van mij tot jou uit?"

Jan: "Van u, dominee, tot mij, uw dienaar!"

Dominee: "Aarzel je nu nog te zeggen, dat ik jouw vriend ben en dat ik jou tot de mijne heb gemaakt?"

Jan: "Indien ik het niet geloofde zoals u, dominee, het gezegd hebt, dan zou ik u tot een leugenaar maken."

Dominee: "Zie je nu op jouw genegenheid tot mij, of op mijn genegenheid tot jou, om je te verzekeren dat ik jouw vriend ben?"

Jan: "Ik zie beslist nergens anders op dan op de toegenegenheid, die u ten opzichte van mij aan de dag hebt gelegd."

Dominee: "En hoe ben jij ervan verzekerd, dat die goedwilligheid zich tot jou bepaalt?"

Jan: "Wel, dominee, u bent zo goed geweest mij dit zelf te zeggen, en ik twijfel niet aan uw geloofwaardigheid."

Dominee: "Ik heb toch niet geschreven dat Jan P... mij tot vriend heeft? Hoe kun jij dan zeggen dat ik het jou, en dat wel jou in het bijzonder, gezegd heb?"

Jan: "Dominee heeft met zijn eigen hand verklaard dat elk, die dit papier van zijn hand zelf zal ontvangen of ontvangen heeft, hem tot zijn vriend heeft.

Omdat ik dan zelf dit getuigenis van u heb ontvangen, en u een geloofwaardig mens bent, kan ik hoegenaamd geen twijfel koesteren aangaande de gevoelens, die u, dominee, ten opzichte van mij bezit."

Dominee: "Enerzijds ben je er dus zeker van dat je dit papier uit mijn eigen hand hebt ontvangen. Ben je er anderzijds ook zeker van dat je, omdat ik een geloofwaardig mens ben, vanaf heden mijn genegenheid bezit?"

Jan: "Ik heb immers een eigenhandig geschreven brief van u ontvangen? En ik weet, dat u in hetgeen u zegt geloofwaardig bent. Ik zou dus geen andere verzekering van u kunnen begeren, zonder uw goede trouw in hoge mate te beledigen."

Dominee: "Omdat je dit nu goed begrepen hebt, luister dan verder naar wat de Heere zegt. Want alleen Zijn getuigenis moeten wij altijd aannemen. Wij moeten dan ook niet wikken of wegen of wij het wel geloven zullen, want God is de Waarheid. Hij zegt in 1 Joh. 5: 9-11 dat, zo wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder, dus van meer gewicht. Dat betekent dat wij het met des te meer vertrouwen moeten aannemen.

Maar wat houdt dat getuigenis verder in? Laat je aandacht er bij bepaald worden: Het bestaat uit een verklaring en een belofte. God zegt hier dus: 1.* Dat het eeuwige leven een vrije gave is, die Hij in Zijn Zoon heeft geschonken. 2.* Dat een iegelijk, die de Zoon heeft, het leven heeft. Geloof je deze tweërlei verklaring?"

Jan: "Met geheel mijn hart, dat verzeker ik u."

Dominee: "Wees niet te overhaast in je antwoorden, want het geldt hier een van de gewichtigste vragen, die aan een sterveling gedaan zouden kunnen worden.

Wees dus bedaard en voorzichtig. En let er wel op wat er in je hart omgaat, voordat je antwoord geeft. Denk er aan, wat je van je geloof aan Mohammed hebt gezegd. Je voelt wel, dat wij van een dergelijk geloof hier niet spreken, maar wel van een oprecht geloof, dat op een goed fundament rust en waaraan het hart met vertrouwen aandeel heeft.

Het geloof, waarvan wij nu spreken, is van dezelfde aard als dat van een arme misdadiger, die het woord van genade of gratie, dat zijn vorst hem laat toekomen, hoort en dat gelooft. Die misdadiger ontvangt deze verklaring, die zulk een goede tijding bevat, in zijn hart, in zijn wil en in geheel zijn verstandelijk en zedelijk bestaan. Wanneer hij vervolgens antwoordt: Ik geloof u, o mijn vorst, met geheel mijn hart, dan strekt metterdaad zulk een geloof tot zijn zaligheid. Hij zou zijn vorst geen geloof schenken, als hij Hem op een andere wijze geloofde."

Jan: "Ik bedank u voor dit onderwijs, dominee Ik had onbedachtzaam gesproken, en ik voel, dat mijn antwoord noch voldoende overlegd, noch ernstig en eerbiedig genoeg is geweest. Ik zie, dat ik uit het diepst van mijn hart en als in de tegenwoordigheid van God moet spreken. Wilt u mij daarom die vraag nog eens stellen?"

Dominee: "Ik vraag je dus plechtig en in de tegenwoordigheid van God, of je oprecht en van harte gelooft hetgeen God van Jezus Christus betuigt, te weten: dat Hij de Zoon van God is en geen gewoon schepsel. Of je oprecht gelooft dat Hij de ware Zoon van God is, uitgegaan van God de Vader en door Hem gezonden. (Joh. 17: 8)."

Jan, terwijl hij zijn rechterhand op de borst legt: "Ik verklaar voor God, Die mij hoort, dat ik het van ganser harte geloof, zodat ik het de Heere Jezus Zelf zou zeggen, als Hij hier voor mijn ogen tegenwoordig was."

Dominee: "Geloof je ook dat in Jezus, en in Hem alleen, de gave is van het eeuwige leven?"

Jan: "Zeer zeker, ik heb geen andere gedachte. Ik geloof dat buiten Jezus Christus geen zaligheid van God te zoeken of te vinden is. En ik zeg dit, alsof Hij hier aanwezig is om mij te horen."

Dominee: "Hij is hier tegenwoordig, alhoewel onzichtbaar voor deze onze ogen. Zeg jij nu tot Hem, zoals Martha dat deed: 'Heere, ik geloof, dat Gij de Christus zijt, de Zoon van God Die in de wereld komen zou?' (Joh. 11: 27)."

Nadat Jan enige ogenblikken met neergeslagen ogen gezwegen had, hief hij met een diepe zucht het hoofd omhoog en zei met zachte stem: "Amen!"

Dominee: "Heb je nu jouw hart aan de Heere Jezus gegeven?"

Jan: "Ik hoop van wel! Voor zover ik kan nagaan, wat er in mijn hart is omgegaan, ben ik er tenminste van overtuigd dat ik voor Hem van mijn oprecht geloof in Hem, de Zoon van God, belijdenis heb gedaan, zoals Martha dit deed."

Dominee: "Zou je het voor mij wel willen herhalen, wat je tegen de Heere Jezus gezegd hebt?"

Jan: "Ik zei tot Hem en ik zeg het Hem nog: Jezus, Zoon van God, ik geloof dat Gij mijn Zaligmaker zijt!"

§ 4. Het geloof bestaat niet in een overreding dat Jezus mij heeft zalig gemaakt, maar in te geloven dat Hij de Zoon van God, de Zaligmaker is

Let inzonderheid op hetgeen zal volgen, beste lezer, want misschien koestert u in uw geloof dezelfde dwaling, die Jan hier laat horen. Zij is zeer algemeen in onze dagen. En omdat zij een ziel afvoert van het zuivere getuigenis van God, kan zij niet anders dan gevaarlijk en schadelijk zijn.

De dominee onderkende de invloed hiervan. Hij riep dan ook terstond uit: "O, mijn beste Jan, dit is in het geheel de belijdenis niet, die Martha deed.

En ik zou je terecht kunnen vragen: Hoe weet je dat Jezus jouw Zaligmaker is? Want je dient daarvan wel verzekerd te zijn, omdat jij het Hem op deze wijze hebt durven zeggen."

Jan: "Wel, dominee, omdat ik geloof dat Jezus voor mij gestorven is, ben ik er immers zeker van dat Hij mijn Zaligmaker is?"

Dominee: "Je wilt misschien zeggen dat, wanneer je verzekerd zou zijn dat Hij voor jou gestorven is, jij dan evenzo verzekerd zou zijn dat Hij jouw Zaligmaker is. Maar geloven, of liever denken en je inbeelden dat Hij voor jou gestorven is, is niet hiervan de zekerheid te hebben.

Ik bid je deze zaak wel op te merken. Want die wijze van geloven, die jij laat blijken

en die je reeds enkele keren aan de dag hebt gelegd, is zeer algemeen in de kerk geworden. Behalve van veel twijfelmoedigheid is zij tevens de oorzaak van een grote traagheid in de heiligmaking."

Jan: "Ik heb die aanmerking van de dominee niet goed begrepen."

Dominee: "Ik heb er mee willen zeggen, dat het grootste getal Christenen in onze dagen hun hoop op de zaligheid laat rusten op de verstandelijke overtuiging, dat Jezus hun Zaligmaker is. Zij handelen zo, omdat zij zich inbeelden dat Hij het is. En op deze wijze steunt hun zekerheid of verzekering op hun eigen mening, en geenszins op de verklaring en belofte van God. Daarom vraag ik je: Geloof jij dat je behouden bent? En jij antwoordt mij: Ja, omdat ik geloof dat Jezus mijn Zaligmaker is.

Ik zeg vervolgens tot jou: Hoe ben je daarvan verzekerd, dat Jezus jouw Zaligmaker is?

Jij antwoordt mij: Omdat ik geloof dat Hij voor mij gestorven is.

Jij beantwoordt mij dus met mijn eigen vraag. En jij hebt geen andere zekerheid dat het zo is, dan je eigen overtuiging, of wellicht je denkbeeld en het spel van je eigen verbeelding."

Jan: "Ik begin enigszins te begrijpen wat u, dominee, zeggen wilt, maar evenwel nog niet voldoende."

Dominee: "Aangezien Jezus alleen is gegeven voor de uitverkorenen des Vaders, die alleen bij God bekend zijn, is het nodig dat God Zelf je openbaart en verklaart, dat Jezus ook voor jou is overgeleverd. Eerder kun je hiervan niet verzekerd zijn, dat zul je wel begrijpen. Welke rechtsgrond heb je om dat te veronderstellen, totdat God Zelf je hiervan verzekert? En als je je dit inbeeldt en zult zeggen: Dat is zo, omdat ik het geloof dan doe je net als die dwaas, die de handelwijze en gebaren van een koning nadoet, omdat hij zich inbeeldt een koning te zijn."

Jan: "Weest u zo goed me dat nog wat uitvoeriger uit te leggen."

Dominee: "Wel, luister dan. Veronderstel dat wij beiden op dit ogenblik uitgehongerd waren en dat er nergens brood te krijgen was. Wij dwalen door de straten en langs de wegen en nergens vinden wij het minste voedsel. Wij hadden ons wel kunnen inbeelden, dat wij brood hebben, of dat er in dit of dat huis voor ons wat is. Maar die overreding van ons eigen verstand zou ons niet verschaffen wat ons ontbreekt.

In deze uiterste nood komt er iemand naar ons toe en zegt: Er is overvloed van brood en er zijn allerlei levensmiddelen bij de burgemeester. Jij loopt er heen, terwijl je zegt: Dan ga ik er het mij toekomstige deel van halen. Ik houd je tegen met de woorden: jouw deel! Is het dan voor jou? Ja, antwoord jij, want ik geloof dat het mij toekomt. - Meen jij dat jouw antwoord juist en voldoende is?"

Jan: "Ik moet zeggen van neen, omdat de kennis, die ik heb van het aanwezig zijn der broden, mij in het geheel geen recht geeft op het bezit daarvan."

Dominee: "Jij bent dus tegengehouden geworden door de opmerking, die ik jou erover heb gemaakt en je blijft in je verslagenheid achter. - Maar zie, daar nadert de dienaar van de burgemeester en die zegt ons: Mijn meester maakt u bekend, dat een iegelijk die gelooft dat er broden zijn bij de burgemeester, er twee voor zichzelf kan komen halen. Hierop haast ik mij naar dat huis, terwijl ik uitroep: Ik ga mijn broden en mijn voedsel halen. De uwe? vraag je op jouw beurt. Ja, de mijne, want de verklaring is vast en zeker: een ieder die gelooft dat er broden zijn bij de burgemeester, mag er twee komen halen.

Wat mijzelf betreft, ik geloof dat er broden zijn bij de burgemeester. Twee broden zijn dus van mij, want de Meester, Die niet kan liegen, heeft het laten bekend maken. Het is dus geen inbeelding, die mij verzekert dat die broden van mij zijn, maar omdat ik mij verlaat op de verklaring van de bezitter der broden."

Jan: "O, dominee, welk een licht gaat er in mij door deze verklaring op! Ach, nu begrijp ik het eerst. Het is GOD Die zegt, dat JEZUS de ZALIGMAKER is van de zondaar, die in Hem gelooft. Het is niet de zondaar die het zegt, noch die het werkt. Het is zo helder als de middag. Ja, God Zelf zegt dat Zijn ZOON de ZALIGMAKER is van degene, die in Hem gelooft. En wanneer ik in Hem geloof, moet ik ook geloven, volgens de verklaring van God Zelf, dat Hij mijn ZALIGMAKER is."

Dominee: "En zo leert de mens zien, dat alle zaligheid van God komt. En anderzijds leert hij, dat de verzekering die hij er van bezit, op een onwankelbare grondslag rust, te weten, op het getuigenis van God Zelf dat een onwankelbare Rotssteen is."

Jan: "Ik behoor dus niet te zeggen: Ik ben behouden, omdat ik geloof dat Jezus mijn Zaligmaker is?"

Dominee: Ongetwijfeld neen, omdat je dan immers altijd zou moeten antwoorden op de vraag: Hoe weet je, dat Hij jouw Zaligmaker is?"

Jan: "Maar heeft echter Martha zo niet geantwoord in het Evangelie, zoals dominee heeft aangehaald?"

Dominee: "Geenszins. Op de vraag, die de Heere haar gesteld heeft aangaande haar geloof aan het Woord en de beloftenissen Gods, antwoordde Martha: Ja, Heere, ik geloof dat Gij de Christus zijt.' Zij zei niet mijn Christus, maar de Christus."

Jan: "Is er dan zulk een groot onderscheid tussen deze twee uitdrukkingen?"

Dominee: "Vertel mij eens, als men jou gezegd had, dat er bij de burgemeester brood was, en jij dat bericht geloofd had, had jij dan moeten zeggen: Ik geloof dat daar mijn brood is? Of had je eerder moeten zeggen: Ik geloof dat daar brood is?"

Jan: "Ik had moeten zeggen. Omdat u het mij verzekert, geloof ik dat er bij de burgemeester brood is."

Dominee: "En op deze wijze getuig je dan, dat je de verklaring of openbaarmaking hebt ontvangen, die jou van deze zaak gegeven is. Martha heeft eveneens geloofd wat de Heere aangaande Jezus heeft gezegd, te weten dat Hij, Die naar het vlees geboren is uit de maagd Maria, de Messias is. Zij heeft geloofd dat Hij, Die van den beginne beloofd werd, de Christus, de Zaligmaker is. Zij heeft geloofd dat Hij de Zoon des Vaders is, verschenen in de menselijke natuur en God, boven alles te prijzen in der eeuwigheid.

Martha, die dit geloof deelachtig was, antwoordde dienovereenkomstig dat zij geloofde, dat die Jezus de Christus is. Zij heeft dan ook betuigd en beleden, dat zij geloofd heeft wat God van die Gezondene, tot Wie zij sprak, heeft gezegd. Daarom zei zij: Gij zijt de Christus. Indien zij gezegd had: Gij zijt mijn Christus, had zij geenszins geantwoord op de gestelde vraag en had zij niet op dienovereenkomstige wijze eer gegeven aan het getuigenis Gods."

Jan: "Zou dominee mij willen zeggen, of deze manier van spreken ook op andere plaatsen van de Heilige Schrift gevonden wordt?"

Dominee: "Dat is overal hetzelfde waar van het zaligmakend geloof gesproken wordt. Ik zal er jou enkele bewijzen van geven. Hier valt juist mijn oog op het zestiende

hoofdstuk van het Evangelie van Matthéüs. Laten wij eens letten op het dertiende tot het zeventiende vers. Deze Schriftplaatsen zijn zeer opmerkelijk. De Heere vraagt aan de discipelen, wie de mensen zeggen dat Hij is. Zij geven ten antwoord dat men, zowel wat Zijn persoon als wat Zijn zending betreft, verschillende opvattingen heeft. Jezus vraagt vervolgens aan hen, en dat in tegenstelling tot de opvattingen van de wereld: En jullie, Mijn discipelen, wie zeggen jullie dat Ik, de Zoon des mensen, ben? Op deze vraag antwoorden de jongeren bij monde van Petrus: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods. Dit geloof, dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, is derhalve lijnrecht in strijd met het onbestendig gevoelen van de wereld. En je ziet dat Petrus gezegd heeft: Gij zijt de Christus. Ik geloof dat Gij de Zoon van God zijt, en dat hij niet gezegd heeft mijn Christus, mijn Zoon van God. En hoe luidde het antwoord van de Heere? Als Petrus zich in zijn geloof had bedrogen, of zich verkeerd had uitgedrukt, zou de Heere het hem zeker onder het oog hebben gebracht. Hij zei daarentegen: Zalig zijt gij, Simon, Bar Jona! want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.

Waarmee Jezus twee heerlijke dingen te kennen geeft. In de eerste plaats dat het geloof, dat Hij, de Zoon des mensen, de Christus, de Zoon van God is, een openbaring is van de eeuwige Vader, die geschonken werd aan een arm sterveling, zoals Simon, een zoon van de visser Jona, ook was. En ten tweede, dat de mens niet door enig middel van eigen wil, of van de wijsheid der wereld, zulk een openbaring en dat op zulk een wijze te beurt valt, maar dat hij alleen door de Vader Zelf de gelukzaligheid ontvangt."

Jan: "Vergeef mij, dat ik u in de rede val. Maar ik word gedrongen u te zeggen, dat alles wat u mededeelt mij een onbeschrijfelijke zielsvreugde geeft. Het was mij, alsof de Heere Zelf tot mij zei: Zalig zijt gij! O, wat deed dit woord mij van harte goed!"

Dominee: "Amen, beste Jan! Dat het God behagen moge het zaad van Zijn Woord in een goede aarde te doen vallen, een aarde die Hij Zelf goed heeft gemaakt, en dat Hij elke korrel van dit zuiver tarwegraan moge zegenen! Hoe eenvoudiger en hoe meer op Gods Woord gegrond jouw geloof zal zijn, des te vaster, des te troostrijker het ook zal wezen. Laat ons dan nu verder enkele Schriftplaatsen nagaan, die toepasselijk zijn op hetgeen wij zeggen.

Hier volgt er één: Johannes 1: 12. *Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven.* Je bemerkt wel, dat hier gezegd wordt: geloven in de Zoon van God, het eeuwige, vleesgeworden Woord, staat gelijk met Hem aan te nemen.

Indien dus iemand gelooft in de Naam van de Zaligmaker, dan heeft hij die Zaligmaker aangenomen. Dit is het wat je, bijna in dezelfde bewoordingen, op het einde van het twintigste hoofdstuk van dit Evangelie leest. De apostel zegt hier in het eenendertigste vers: *Maar deze dingen zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods; en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam. Je ziet duidelijk genoeg, denk ik, dat het geloof in de Naam van de Zoon van God, de Christus, aan hem, die dit geloof bezit, het eeuwige leven geeft.*

Je zult dezelfde geloofsbelijdenis tegenkomen bij alle gelovigen, van wie de Schrift spreekt. Zo zegt Johannes de Doper van Jezus: Ziet het Lam Gods. Andréas zegt tot Simon: Wij hebben gevonden de Messias. Nathanaël antwoordt Jezus: *Gij zijt de Zoon van God, de Koning Israëls.* De Samaritaanse vrouw zei: *Is Hij niet de Christus?* De Kamerling uit Morenland riep uit: *Ik geloof dat Jezus Christus is de Zoon van God.*

De gehele prediking van de Apostelen geschiedde in dezelfde bewoordingen. En Johannes zegt, om alle twijfel van de gelovigen weg te nemen, tot hen: *Deze dingen*

heb ik tot u geschreven, die gelooft in den Naam des Zoons van God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den Naam des Zoons van God. (1 Joh. 5: 13). Je ziet wel met welk een zekerheid hij zich uitdrukt. Lees ook eens de volgende teksten: Joh. 1: 29, 41, 49; 4: 29; Hand. 8: 10; Rom. 10: 9; 1 Joh. 5: 1, 5." Jan: "Ik heb dit nimmer te voren zo ingezien. Ik zei bij mezelf: Jezus is voor alle mensen gestorven, dus is Hij ook voor mij gestorven. En omdat ik dit geloof, ben ik behouden, op voorwaarde dat ik intussen alles doe, wat Hij ons bevolen heeft. Nu echter zie ik eerst recht mijn dwaling in. Nu voel ik levendig, dat ik een zondaar ben en door mijn eigen schuld onder de vloek lig.

Ik voel bovendien met het hart te moeten geloven, dat de kwijtschelding van de straf, die ik moest dragen, en mijn eeuwige zaligheid geheel in Jezus zijn vastgelegd. En wel hierom, omdat Jezus is de Christus, de Zaligmaker. En dat is waarachtig omdat God het zegt."

Dominee: "Dit juist is, beste vriend, het voornaamste deel van Gods getuigenis. Ik bedoel hiermee de verklaring, die Hij afgelegd heeft, dat Jezus de Christus is, dat wil zeggen de Zaligmaker, Die van den beginne beloofd is. De Christus, op Wie de aartsvaders van verre gezien hebben, Die Mozes en de profeten hebben aangekondigd en beschreven.

De Christus Die, in de vervulling der tijden, welke God bepaald heeft, is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest, is gezien van de Engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld en is opgenomen in heerlijkheid. (1 Tim. 3: 16). Als je deze verklaring van God gelooft, dan is het God, Die je dit geloof heeft gegeven en ben je zalig. (Matth. 16: 17)."

Jan: "Ik zie het gedurig meer in, hoe noodzakelijk het is zich in deze zaak wel te onderzoeken en zich te beproeven. Want wie is er eigenlijk, die niet zegt dat hij in Jezus Christus, in de Verlosser gelooft? Terwijl het intussen slechts woorden zijn, die men uitspreekt, zonder er enige betekenis aan te hechten."

§ 5. Jezus is geen Helper, maar een Verlosser

Die opmerking is goed. Indien zoveel mensen gewoon zijn te zeggen, dat zij in Jezus, de Zaligmaker, geloven, zijn er onder hen dan wel velen die, door zo te spreken, zich er rekenschap van geven wat zij zeggen?

U eveneens, lezer, begrijpt u wel goed wat het woord Zaligmaker wil zeggen?

Indien God u reeds heeft geleerd, zult u met genoeg luisteren naar hetgeen verder volgt. En als u dat nog onvoldoende weet, oordeel dan welke aandacht u aan een dergelijk onderwerp moet geven!

"Inderdaad Jan", vervolgde de dominee, "het is geen geringe zaak te zeggen: Ik geloof in Jezus Christus, ik geloof in de Zaligmaker. Welgelukzalig is hij, die de rechte betekenis van deze woorden verstaat! Zeg mij daarom eens, weet je het zelf wel goed? Wat is een Zaligmaker, een Verlosser?"

Jan: "Het is iemand die ons behoudt, die ons verlost van het kwade. Iemand die ons verlost van een of ander groot gevaar, waarin wij dreigen om te komen."

Dominee: "Het houdt nog veel meer dan dit in, beste vriend! Een verlosser redt wat verloren was en verloren is, maar niet hetgeen wat verloren zijn zal of zijn kan. Hetgeen niet wezenlijk en geheel en al verloren is, kan niet gered of verlost worden.

Neem eens deze gelijkenis. Jij valt in een diep en stromend water. Tijdens de val breek jij een arm en je kunt dus slechts met één hand zwemmen Dit geeft je veel

moeite en stelt je veel langer aan het gevaar bloot met de stroom van de rivier meegesleept te worden. Ik spring in het water, zwem naar je toe, spreek je moed in, help je dat je boven water blijft en wij bereiken beiden de oever. Het is God Die ons bewaard heeft. Maar wat heb ik, menselijkerwijs gesproken, gedaan? Ben ik jouw redder, jouw verlosser, geweest, of alleen maar jouw helper?"

Jan: "U hebt mij op indrukwekkende wijze geholpen. Maar omdat ik, hoewel in dat geval met meer gevaar, uit mijzelf ook wel de oever had kunnen bereiken, hebt u mij eigenlijk niet gered of verlost."

Dominee: "Maar gesteld dat jij, terwijl je in de vloed stort, met het hoofd tegen een rots zou zijn gevallen en hierdoor buiten kennis zou zijn geraakt? Ik zwem naar je toe en, dank zij de Heere, ik heb je uit het water kunnen halen en op de oever slepen. Wat heb ik dan, menselijkerwijs gesproken, gedaan?"

Jan: "O, u hebt mij gered. Want in dit geval zou ik geheel verloren zijn geweest!"

Dominee: "Hoe zou het dan zijn geweest als jij, in plaats van buiten kennis te zijn geraakt, door die val zou zijn gestorven? En hoe zou het zijn geweest, als ik, dit opmerkende, mij in de rivier had begeven en mijn leven in jouw dode lichaam had doen overgaan, zodat jij weer levend op de oever kwam, terwijl mijn ontzielde lichaam in de afgrond werd geworpen?"

Jan: "O, ik begrijp het al! Zo heeft Jezus Zich in de vloed van de vloek en de toorn Gods gestort. Zo heeft Hij Zijn kerk verlost, die op die plaats niet bewusteloos (in onmacht), maar volkomen dood en in alle opzichten verloren was. Hoe groot is Zijn liefde!"

Dominee: "Zeer zeker, vriend! Want de Zoon van God is een Verlosser en geenszins een Helper. Hij heeft naar Zijn eigen Woord de wijnpers alleen getreden. Hij heeft het ganse voornemen en de uitvoering der zaligheid op Zich genomen. Want Hij maakt zalig hetgeen verloren is, en niet wat slechts op een dwaalweg is vervallen of blootstaat aan het gevaar van om te komen. Men verstaat dus niets van de waarheid van Gods getuigenis, wanneer men tot de mensen zegt: Gedraag u zo, dat u niet verloren gaat. Of wanneer men hen Jezus voorstelt als een Helper en niet als een Verlosser."

Jan: "Vindt u het goed, dominee, dat ik u zeg welke uitwerking dit gezicht van de Waarheid op mij heeft? Het is net alsof men in de kerk tot de arme zondaren, die daar bijeen gekomen zijn, zegt: Gedraag u zo, dat u zich niet het eeuwig oordeel zult waardig maken. Men handelt dan met hen net zo als een dokter, die tot een ongelukkige, die vergif heeft ingenomen, zegt: Beste vriend, het vergif is dodelijk. Daarom geef ik je de goede raad, dat nooit weer in te nemen."

Dominee: "En wat zou je van die dokter zeggen, die zelfs tot de patiënt zegt, dat er geen enkel vergif bestaat en dat zijn gezondheid uitstekend is? - Maar laat ons hierover verder zwijgen, en ons onderzoek van Gods getuigenis, betreffende onze eeuwige zaligheid, voortzetten."

DERDE DEEL

DE BLINDE ONTVANGT DE GAVE VAN HET GEZICHT

Markus 10: 52, 53. *Jezus zeide tot hem: "Ga heen, uw geloof heeft u behouden." En terstond werd hij ziende.*

§ 1. *De zekerheid van de zaligheid rust op de belofte van God in Christus*

Hoe kan een mens, die over de eeuwigheid nadenkt, vrede hebben als hij niet verzekerd is, dat God hem al zijn zonden vergeven heeft, en als Hij hem niet in waarheid de gave van het eeuwige leven heeft gegeven! Indien deze mens bemerkte, dat hij bij vergissing een vergiftigde drank had ingenomen, hij zou zich geen rust gunnen voordat hij een tegengif, dat zijn leven zou kunnen redden, had gevonden en ingenomen. Hoe kan hij zich dan geruststellen, indien hij niet de zekerheid heeft dat zijn zonden hem zijn vergeven, en dat alzo de vervloeking van God niet meer rust op zijn ziel?

Men kan die tegenstrijdigheid slechts verklaren vanuit het ongeloof des harten. Dat ongeloof beeldt zich in, dat het loon der zonde niet de dood betekent, hoewel God het nadrukkelijk heeft gezegd. Gelukzalig is dan ook de ziel, die het getuigenis van God gelooft! Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn. Zalig is de man, welken de Heere de zonden niet toerekent. (Rom. 4: 7-8; 6: 23).

Zodanig werd het geluk, dat Jan vanaf die dag leerde kennen. God had hem tot Zijn dierbare Zoon Jezus Christus getrokken. Hij had hem verwaardigd te geloven in de Naam van die almachtige Verlosser. En door Zijn Geest verzegelde Hij de verzekering van zijn zaligheid in het hart. Hij deed hem de kracht gevoelen van de belofte, die gepaard gaat met het getuigenis, dat Hij van Jezus heeft gegeven.

"Je hebt enkele ogenblikken geleden opgemerkt", hernam de dominee, "dat je gelooft dat Jezus de Zoon van God, de Messias is, en wel omdat God dit zegt. Je hebt dus het getuigenis van God in jezelf ontvangen. Welnu, beste Jan, diezelfde God, Die altijd waarachtig is in al hetgeen Hij zegt, verklaart ook dat een iegelijk die dat gelooft, namelijk dat Jezus is de Christus, een gelovige en een uitverkorene des Heeren is."

Jan, op levendige toon: "Ik, dominee, zou ik een uitverkorene zijn?"

Dominee: "God zegt niet dat Jan P... een uitverkorene is. Hij zegt in Zijn Woord: een iegelijk die gelooft, dat Jezus de Christus is, zal zalig worden. Hij is een kind van God, is van de dood overgegaan in het leven, is voor eeuwig van de vloek verlost, in één woord, hij heeft het eeuwige leven: is een uitverkorene."

Jan, met toenemende aandoening: "O, dat bedoel ik juist! Werkelijk, net zo goed als ik van uw vriendschap verzekerd ben volgens uw verklaring, die ik hier in mijn hand houd, mag ik ook geheel verzekerd zijn dat ik een kind van God ben, volgens Zijn getuigenis, geschreven in de Bijbel en ...ook in mijn hart."

Dominee: "Hoe verheugend is voor mij de indruk, die de ondervinding van zulk een zaligheid op jou maakt, bij je waar te nemen! O, beste vriend, de engelen Gods in de hemel juichen op dit ogenblik van vreugde, wanneer de waarheid, die je belijdt, inderdaad taal des harten is. De vloek en de dood trekken zich van boven je hoofd terug, en de tedere en onveranderlijke ontfermingen van de Almachtige komen over je, om je met blijvende gelukzaligheid en eer te kronen. - Jan, geef rustig antwoord, zoals je het zou doen wanneer je op je sterfbed zou liggen: Geloof jij het getuigenis van God aangaande Zijn Zoon Jezus?"

Jan: "Vraag mij maar of ik leef, dominee, en ik zal u antwoorden dat ik daarvan zeker ben, omdat ik leef. Evenzo antwoord ik u in dit opzicht, dat ik er van verzekerd ben dat ik het getuigenis van God geloof, en wel omdat ik het bij mezelf waarneem dat ik geloof. Ik kan mij in dit opzicht niet bedriegen.

Staat er niet ergens in de Bijbel, dat de geest des mensen weet, wat in de mens is? (1 Kor. 2: 11). Welnu, mijn geest weet dat deze gewisse overtuiging, ja, dit vaste geloof in mij is: dat God de waarheid is, en dat Jezus Christus dus Zijn Zoon en de enige Zaligmaker is.

En omdat God zegt dat een ieder, die op deze wijze gelooft in de Naam van de Heere Jezus, het eeuwige leven heeft, daarom geloof ik dat ik waarlijk het eeuwige leven heb. Want ik weet dat ik van harte in Jezus geloof en ik ben verzekerd, dat God die belofte van het eeuwige leven in Zijn Zoon heeft gegeven en dat Hij deze belofte ongetwijfeld zal vervullen... O, welk een nieuw leven heb ik nu toch ontvangen, wat voor een last is van mij afgenomen! Ik ben geheel verkwikt en vol van blijdschap."

Dominee: "Dus, beste Jan, je hebt alles voor waarheid aangenomen wat ik je heb gezegd?"

Jan, enigszins aarzelend: "Neem me niet kwalijk, dominee, maar het gaat hier niet over, wat u hebt gezegd dat ik zou hebben ontvangen, maar over hetgeen God zegt. Het is Gods getuigenis dat ik geloof."

Dominee: "En als ik je nu eens zei, dat je dwaalt in het geloof dat je belijdt, en dat ik het je uit de Bijbel zal bewijzen. Wat zou je daartegen aanvoeren?"

Jan zag hierbij de dominee strak aan, en zei vervolgens tot hem, terwijl hij zijn hand op de Bijbel legde: "Als u, dominee zelf, of een engel uit de hemel, mij een andere zaak dan het getuigenis Gods verkondigde, dan zou het mij verdriet aandoen, maar ik zou antwoorden: Dat is niet volgens het Woord des Heeren. Bovendien, dominee, heeft dit Woord geen twee betekenissen. Als God zegt dat Jezus Zijn Zoon en de Zaligmaker is, dan wijst dit de zaak duidelijk aan. Als Hij vervolgens zegt, dat het eeuwige leven in die Zaligmaker ligt, in Wien God ons dat heeft gegeven, dan is hierin geen sprake van dubbelzinnigheid of twijfelachtigheid.

En wanneer bovendien nog diezelfde onbedrieglijke God verklaart, dat een ieder, die gelooft dat Jezus de Christus is, het leven heeft, dan is er zeker zoveel kennis niet nodig om te begrijpen wat dit zeggen wil. Wanneer men dus tot mij zou komen en zeggen, dat Jezus de Zoon van God niet is; of dat Hij de Christus, de Zaligmaker niet is; of dat het eeuwige leven geen gave is die alleen in Christus gevonden wordt; of dat men iets anders dan het geloof in de Zoon van God nodig heeft om dit eeuwige leven te bezitten, dan zal ik aan wie het ook mag zijn, zelfs de beroemdste professor, moeten antwoorden.

Ik ben slechts een ondergeschikte, geboren en opgevoed in een dorpje, en onbekwaam om met u van gedachten te wisselen. Maar daarvan moet ik overtuigd blijven dat, hetgeen u zegt, het tegenovergestelde is van wat de Bijbel zegt.

En omdat ik besloten heb met geheel mijn hart dit Boek des Heeren te geloven, heb ik ook met geheel mijn hart besloten u niet te geloven. Ziedaar, dominee, mijn gehele godgeleerdheid."

Dominee: "Heel goed, beste Jan, houd daar onwrikbaar aan vast. En omdat het ook de leer is van de Heilige Geest (Gal. 1: 8, 9), zul je, wanneer je deze bewaart, tot aan het eind van je leven, altijd veilig zijn. Geloof metterdaad en van harte het getuigenis van God en laat de mensen maar redeneren. De tong der leugenaars moet eens tot stof vergaan, maar het Woord des Heeren blijft tot in eeuwigheid, evenals Hijzelf. Je hebt met

je mond de Heere Jezus beleden. Indien je nu van harte gelooft, dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, dan zul je zeker behouden zijn en is de gave Gods tot je gekomen. (Rom. 10: 9, 10).

Onderzoek daarom jezelf en beproef jezelf, of je in het geloof bent. Of je dat wezenlijk gelooft, evenals je het getuigenis van iemand gelooft, voor wie je hoogachting en eerbied hebt. Je kunt bij jezelf weten of Jezus Christus in je is, wanneer je Hem door het geloof in Zijn Naam hebt aangenomen. (2 Kor. 13: 5; Joh. 1: 12). En indien je deze welbeminde Zaligmaker in je vindt, zeg dan vrijmoedig en zonder vrees: Ik heb het eeuwige leven, want de Heere zegt het. (1 Joh. 5: 12)."

§ 2. *Elke gelovige heeft het getuigenis van God in zichzelf*

Jan: "U weet wel hoe de Zaligmaker, ja onze Zaligmaker, want daar ben ik nu zeker van, op de sabbat een blindgeborene heeft genezen en hierom voor de raad der Joden werd gebracht. Deze ongelovigen hebben hem toen gezegd, dat Jezus een slecht mens was, maar hij heeft toen geantwoord: Of Hij een slecht mens is weet ik niet. Maar één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie! (Joh. 9: 25)

Wat zal ik u nu zeggen, dominee? Het is met mij precies zo gesteld! Ik was werkelijk blind, maar nu ben ik ziende. Ik kan het niet ontkennen. De gehele wereld zou tot mij mogen zeggen, dat ik mij maar wat inbeeld, of dat ik mijzelf bedrieg, of dat ik misschien gek geworden ben, of dat ik overreed ben door uw leer. Ik zou echter altijd moeten antwoorden: Of ik gek of verleid ben weet ik niet. Maar hetgeen ik wel weet dat is, dat ik blind was in mijn ziel, maar dat ik nu duidelijk zie.

Ja, ik dwaalde om in de nevels van leugen en ongeloof, maar nu heeft God mij uit genade het geloofslicht geschonken. Ik bekommerde mij er eerder in het geheel niet over, of God wel ooit mijn zonden vergeven en mij de zaligheid schenken zou. Maar nu ben ik volkomen verzekerd, dat Hij aan mijn zonden en ongerechtigheden niet meer zal gedenken, want Hijzelf heeft het gezegd. (Hebr. 10: 17)."

Dominee: "Ja, en Hij heeft je dat gezegd door dat aan te wijzen met een betere naam dan die van Jan P.... Want als de Heere in Zijn boek deze woorden had opgetekend: Jan P.... is een van Mijn uitverkorenen, hoeveel bekommering en rusteloosheid zou je dan niet gedurig ondervonden hebben. Want dan zou je er eerst zeker van moeten zijn, dat er in de wereld niet nog een ander was die dezelfde naam droeg dan jij!

Maar je weet dat jij zelf behoort tot een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus. En op deze wijze ben je verzekerd dat je het leven hebt door het geloof in die Naam, in die enige Naam die onder de hemel de mensen gegeven is, door Welken zij moeten zalig worden. (Hand. 4: 12). Als je het geloof hebt, Jan, dan heb je van God de witte keursteen ontvangen, waarop de nieuwe naam is geschreven, die niemand kent dan die hem ontvangt. (Openb. 2: 17). Neem dan deze Naam in jouw hart aan, en je zult je hierover verheugen. Want het is de naam van de uitverkorenen Gods, van de erfgenamen des levens." Jan: "De Heere Zelf mocht mij die door Zijn Geest in het hart schrijven en verzegelen, want wat zou ik uit of van mijzelf kunnen doen? Merk mij in dit opzicht aan als een pasgeboren kind, dat niets is in zichzelf. Als de Heere mij dus niet de weg wijst en bewaart, wat zal er dan te midden van de wereld van mij worden?"

Dominee: "Heb je dus de begeerte om hier heilig te leven?"

Jan: "O, wat zou ik nu toch anders begeren dan mijn leven aan God, aan mijn Verlosser, ja aan mijn eigen Verlosser, toe te wijden?"

§ 3. God bewaart, door het geloof Zijn uitverkorenen, en doet hen volharden tot het einde

Dominee: "Welnu dan, beste Jan, dezelfde God, Die jou tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus heeft geroepen, is getrouw. En Hij heeft beloofd, dat Hij ons zal bevestigen tot het einde toe, om onbestraffelijk te zijn in den dag van onzen Heere Jezus Christus. (1 Kor. 1: 8). God zegt, dat Zijn kind in de kracht Gods bewaard wordt, door het geloof. En dat niet alleen tot aan het eind van dit leven, maar tot op de dag van Jezus Christus. Opdat zij een onverderfelijke erfenis zouden bezitten, die niet bevekt kan worden noch verwelken, en die in de hemelen bewaard wordt voor het gehele uitverkoren geslacht. Jij kunt, of veeleer je moet met alle verzekerdheid rusten op deze Belofte, en hiervan elke dag dringend de vervulling vragen in je gebeden. (1 Petrus 1: 4, 5; 2 Tim. 4: 8; Joh. 10: 28)."

Jan: "De Heere heeft dus beloofd, dat Hij Zijn uitverkorenen zal bewaren tot op de dag des oordeels?"

Dominee: "Ja, broeder, onze Vader heeft ons voor eeuwig zalig gemaakt in Zijn geliefde Zoon. Het water, waarvan die machtige Zaligmaker Zijn schapen laat drinken, springt tot in het eeuwige leven. Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven. (Rom. 5: 10).

Hij, Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen, Zijn kinderen, heeft overgegeven in de dood, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? (Rom. 8: 31). Laat het kind des Heeren dan gerust zijn!

Wie zal tegen Hem zijn, nu de eeuwige God voor hem is, of wie zal hem van de liefde Gods scheiden? God heeft hem die liefde gegeven in Jezus Christus, onzen Heere, Hij, Die leeft van eeuwigheid en tot in eeuwigheid!"

Jan: "O, hoe gelukkig zal ik nu toch zijn met alle verklaringen en beloften te kennen en te geloven, die nu immers ook aan mij gegeven zijn! Welk een geluk is het niet, dominee, van zichzelf met verzekerdheid te kunnen zeggen: Alles wat de Heere zegt van Zijn liefde voor Zijn lieve kinderen, heeft betrekking op mij, ja op mijzelf! Ik ben van God gekend. Hij ziet mij aan en heeft mij lief in Christus. Want Hij heeft mij alles vergeven en mij het leven geschonken. Hij heeft Zichzelf aan mij gegeven en mij tot de Zijne aangenomen! O, deze vreugde is bijna te veel voor een arm zondaar!"

Dominee: "Wat zal het dan zijn, mijn lieve broeder, wanneer jij enige tijd zult gewandeld hebben in de wegen van jouw God. En wanneer de Heilige Geest je Zelf zal geleerd hebben, welke is de uitgestrektheid der liefde van Christus. En welke de lieflijkheden zijn van Zijn gemeenschap voor een ziel, die zich aan Hem gewent om Hem welgevallig te zijn.

O, mijn vriend, als het al zo wonderlijk is en zo verheugend de Jordaan droogvoets door te gaan en de muren van Jericho te zien neerstorten, hoe veel aangenamer zal het dan niet zijn om in het Beloofde land zèlf te mogen ingaan. Om daar in vrede zich te voeden met de melk en de honing, die de God van Abraham, Izak en Jakob daar in alle overvloed bereid heeft. Het is het werk van de Geest des Heeren deze heerlijke gerechten te bereiden en aan zulk een ziel te geven, die deze begeert.

O, beste Jan, als je nu in waarheid de Jordaan bent overgetrokken en de macht van de eeuwige God reeds heeft geschitterd voor je ogen, roep dan de hemelse Leidsman in, de Geest der waarheid en der heiligheid, en volg jij dan, onder Zijn vrijmachtige bescherming, die welbemide Verlosser, Die jou het gezicht gegeven heeft en die voor jouw aangezicht heengaat, o Bartimeüs! (Markus 10: 53)."

VIERDE DEEL
DE BLINDE, DIE ZIENDE IS GEWORDEN, VOLGT DE VOETSTAPPEN
VAN HEM, DIE HEM HET GEZICHT HEEFT GEGEVEN

Markus 10: 53: *En Bartiméüs volgde Jezus op de weg.*

§ 1. De eerste vrucht van de Geest is de liefde

"Welnu, Jan, ben je nu gelukkig?" vroeg de dominee enkele maanden na hun eerste gesprek aan de knecht.

"Ach", antwoordde Jan, op ernstige en kalme toon, "God is bijzonder goed voor mij geweest op die dag, toen Hij me tot u, dominee, heeft geleid! Ik heb sinds die dag niet meer aan de genade Gods behoeven te twijfelen. En hoeveel gemakkelijker is het mij niet geweest mijn plichten te vervullen!"

Dominee: "God heeft je dus een nieuw hart gegeven, hetgeen hij belooft aan diegenen, aan wie Hij in Zijn barmhartigheid genade bewijst? (Jer. 31: 31-33; Ezech. 11: 19, 20)."

Jan: "Ja, dominee. God heeft mij die gave geschonken. Sinds die waarlijk gezegende dag, waarop Hij mij door middel van uw welwillendheid de ogen heeft geopend, voelde ik mij volkomen veranderd in mijn geest. En ik durf wel zeggen, zonder mij in wat ook te beroemen, dat mijn leven anders geworden is."

Dominee: "Vertel mij asjeblijft eens, Jan, alles wat er de laatste tijd met je is gebeurd en hoe je je nu voelt."

Jan: "U zult zich, dominee, nog wel herinneren hoeveel moeite ik er mee heb gehad de liefde van God ten opzichte van mij te bevatten en te geloven. Nadat ik u had verlaten, was ik als iemand die droomde. Ik kon mezelf maar niet overtuigen, dat het allemaal waar zou zijn, en dat ik werkelijk vergeving en eeuwige zaligheid zou bezitten. Ik trok me terstond terug in mijn kamer, waar ik mijn knieën boog om te bidden. Maar ik kon niets anders doen dan wenen en zuchten. Mijn hart was tegelijkertijd vervuld met vreugde en droefenis, hoewel ik geen enkele bange vrees meer had voor God of voor Zijn wet.

De volgende dag voelde ik mij bij het opstaan zo gelukkig, dat het wel leek of ik een nieuw leven had gekregen. De gedachte, dat ik nu een van Gods kinderen was en Jezus met volkomen zekerheid mijn Zaligmaker kon noemen, vervulde mij met blijdschap. En die gehele dag ging voor mij met dezelfde voldoening voorbij. Ik kon tijdens mijn werk niet anders doen dan bidden en mij van harte verheugen. Tegelijkertijd had ik als het ware honger en dorst om de Heilige Bijbel te lezen, en die gedeelten nog eens over te lezen die dominee me had genoemd.

Die zo gelukkige toestand duurde wel enkele dagen. Maar toen begon ik mijn verdorvenheid te voelen, nog veel meer dan ik vroeger had gedaan. Ik had het ongeluk mij in driftigheid te laten gaan, en die zonde achtervolgde mij overal en bedekte mij met schande. Toch moet ik zeggen, dominee dat, terwijl ik weende van verdriet over mijn schuld, ik toch steeds voelde dat de Heere mij niet van Zich verstootte. In die tijd las ik de gelijkenis van de verloren zoon en begreep ik, hoe een kind des Heeren altijd tot zijn Vader mag terugkeren, omdat hij niet opgehouden heeft een kind te zijn, hoewel hij ongehoorzaam is geweest."

Dominee: "Je denkt dus niet dat, nu God je genade heeft bewezen, je wel mag zondigen?"

Jan: "Dat heb ik voor mijn bekering wel gedacht. Ik heb meer dan eens, terwijl ik sprak over diegenen die zich beroemden verlost te zijn, gezegd dat die verzekering verkeerd was, en dat dit er aanleiding toe kon geven allerlei kwaad te doen. Maar ik wist toen nog niet wat het betekent, genade bij God te hebben gevonden. En ik wist helemaal niet wat het is die goedertieren Vader lief te hebben, Die ons in Zijn heilige Zoon heeft uitverkoren en Die ons van Zijn Geest heeft gegeven."

Dominee: "Zodat je, als je in zonde valt, niet ophoudt met God lief te hebben?"

Jan: "Ach, het is wel zeker dat, indien ik Hem meer had lief gehad, ik die zonde had kunnen vermijden. Maar ik voelde in mijn verdriet dat mijn ongehoorzaamheid me niet meer uitdreef tot een Rechter, die tegen mij was, maar tot een Vader, die ik had bedroefd door mijn boosaardigheid."

Dominee: "Je hebt dus niet meer die bange vrees, dat je zonde je ziel van Gods genade heeft gescheiden?"

Jan: "O dominee, staat er niet geschreven: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Neen, nogmaals neen! Ik weet goed dat er nu geen verdoemenis is voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Maar ik ben er bedroefd over dat ik niet heb gewandeld naar de Geest, en dat ik de begeerten des vlees heb volbracht. (Rom. 8: 13, 30-33)."

Dominee: "Wil dat zeggen, beste Jan, dat je hart met God is verzoend en geen vrees meer heeft voor Zijn kastijdingen?"

Jan: "Neemt u mij niet kwalijk, dominee, maar het was veeleer God, Die me Zijn verzoening ten opzichte van mij deed voelen, en Die me ervan verzekerde dat Hij mijn Vader was in Christus."

Dominee: "Dat komt op hetzelfde neer, lieve broeder, en ik ben verheugd jou op deze wijze de genade des Heeren te horen verheerlijken. Maar vertel mij eens, of je geluk nu op dat gevoel berust, waarvan je reeds verscheidene keren hebt gesproken?"

Jan: "Neen, dominee. Ik kan wel zeggen dat ik gelukkig ben, omdat ik er zeker van ben dat God mij lief heeft in Zijn Zoon. Maar dat komt niet omdat ik dat voel. Nee, dat komt omdat God mij dat zegt in Zijn Heilig Woord."

Dominee: "Als je verzekerd bent van die liefde van God, blijft je hart hier toch niet ongevoelig onder, alsof je dit een onverschillige zaak zou zijn?"

Jan: "Ach, mocht het de Heere behagen dat ik mijn Zaligmaker nog duizend maal meer kon liefhebben dan ik doe! Ja, ik heb de Heere lief. Maar ik bedoel te zeggen dat mijn vrede, mijn blijdschap, de voldoening die ik ervaar, niet berust op die liefde, die ik voor de Heere heb, maar op de liefde, Hij voor mij heeft en dat weet ik ook!"

Dominee: "Je verlaat je dus op hetgeen God zegt en je verzekert, en niet op hetgeen er in je omgaat?"

Jan: "O dominee, wat zou er van mij geworden zijn wanneer ik, toen ik aan God ongehoorzaam was, mij zou hebben verlaten op mijn gevoel van de liefde tot God! Helaas, wat zou ik dan elke dag moeten beginnen om vrede te hebben! O, hoe gelukkig is het voor mij, het is de belofte des Heeren die nu mijn rots en toeverlaat is. Omdat deze niet aan verandering noch afwisseling onderhevig is, blijft mijn ziel gerust. Zelfs als ik ween, wanneer ik onze Vader ongehoorzaam geweest ben."

Dominee: "Jij vindt dus Zijn geboden niet meer zwaar?" Jan: "Zwaar, dominee? Ach,

kon ik mijn ganse hart en ziel daaraan onderwerpen! Maar ik ben, zoals de apostel Paulus zegt, een ellendig mens, iemand die geen enkel vermogen in zich heeft om het goede te doen. (Rom. 7)." Dominee: "Je zou dus graag gehoorzamer willen zijn dan vroeger?"

Jan: "Ja, dat zou ik graag willen, de Heere weet het. En dat vraag ik Hem ook in al mijn gebeden. Ik geloof wel, dat Hij mij reeds verhoord heeft. Er was bijvoorbeeld geen bevel des Heeren, dat ik vroeger meer vervelend en onuitstaanbaar vond dan de heiliging van de zondag. Die dag scheen me oneindig lang en vervelend toe, en ik kon niet begrijpen dat het mogelijk was deze dag, óf in de kerk, óf tot het gebed te besteden. Maar hoe anders denk ik er nu toch over!"

"Ik kan u verzekeren, dominee, dat het voor mij een ware feestdag is, en als ik rustig in mijn kamer zit en in mijn Bijbel lees en met mijn beminde Verlosser spreek, dan is het net of ik deze wereld al heb verlaten en in Gods nabijheid ben alsof Hij zichtbaar was."

Dominee: "Dus je zegt nu, dat Zijn juk zacht is, en Zijn last licht?"

Jan: "Ach, waarom zou dat niet waar zijn? Waarom zou ik Hem, nu Hij al mijn zonden heeft vergeven en mij tot Zijn kind heeft gemaakt, niet van harte liefhebben? En als ik Hem liefheb, hoe zou ik dan niet begeren te doen hetgeen Hem welbehaaglijk is? Trouwens, ik voel het goed, dat ik niet uit mijzelf die begeerte heb. Het is God, Die dat in mij werkt.

Want het gebeurt me soms dat, terwijl ik in de verleiding kom tot mijn vroegere lichtzinnigheid terug te keren, één gedachte plotseling in mijn hart oprijst, die zegt: Ben je niet door Jezus vrijgekocht? Moet een uitverkorene des Heeren zich zo gedragen? Zeker, die gedachte is geen vrucht van eigen akker. Ik twijfel er niet aan, dat het de Geest van de Heere Jezus is, Die me dat voorrecht schenkt, om me met liefdevolle genegenheid tot Hem te wenden."

§ 2. *De ware heiligmaking begint eerst na de rechtvaardigmaking*

Als men let op hetgeen Jan zojuist heeft gezegd, zal men begrijpen hoezeer diegenen zich bedriegen die zeggen dat, indien een zondaar zeker is van zijn zaligheid, hij zich wel aan allerlei onmatigheden mag overgeven. Die veronderstelling die men steeds hoort herhalen, zelfs door bedachtzame personen, is in strijd met het Evangelie. Dit Evangelie zegt namelijk dat, aangezien de Heilige Geest aan elke ware gelovige is gegeven, deze niet meer in de dood der zonde kan blijven liggen, omdat de Geest van Christus, waarmee hij gedoopt is, een Geest des levens is. Er staat geschreven dat de gelovige, nadat hij van harte aan de Waarheid van God gehoorzaam is geworden, een dienaar, of liever een slaaf of gevangene van die Waarheid is geworden. Die Waarheid verlicht en beweegt hem innerlijk, en spoort hem aan het voorbeeld te volgen dat God in Jezus heeft geopenbaard. (Rom. 6). De veronderstelling dat een ziel, die door het geloof in het getuigenis van God is levend gemaakt, nu ook nog in de liefde tot de zonde kan volharden, is onmogelijk. Hij heeft toch immers, naar de belofte des Vaders, de gave van de Heilige Geest ontvangen?

Men zou dan ook wel kunnen veronderstellen dat een dal, waarover de zon is opgegaan, nog in de duisternis van de nacht gehuld zou zijn. Dan zou ook de reeds opgewekte Lazarus nog met een lijklicht in het graf hebben gelegen. Die veronderstelling wordt dan ook alleen maar gedaan door hen, die de Heilige Geest niet hebben leren kennen. Zij beelden zich in, dat de bekering van een zondaar niets anders is dan een beslissing, die hij neemt om door zijn eigen keus en in zijn eigen kracht zijn

leven te veranderen.

Die mensen zien dus niet dat hij, die met Christus wordt verenigd door het geloof aan het getuigenis van God, ook deelgenoot wordt gemaakt van de gave van de Heilige Geest. Die Geest van vrede, van aanneming tot kinderen en van vreugde, verhindert dat de zonde heerschappij voert over het kind van God. Hij is en blijft immers bevrijd van de slavernij, van de heerschappij der zonde, en van de wet der zonde en des doods.

Het behoeft niet te worden betwijfeld: voordat de Heilige Geest aan een zondaar is gegeven is hij, hoe eerlijk en rechtschapen hij in het oog der wereld ook mag zijn, nog een slaaf der zonde. Alle werken die hij verricht, hoe goed die ook met betrekking tot de mensen mogen zijn, zijn nog dode werken in het oog van God, omdat deze niet uit kinderlijke liefde worden voortgebracht, maar uitsluitend uit de begeerte de gunst van God ermee te verwerven en de zaligheid te verdienen. Maar wanneer die mens door de Heilige Geest wordt vernieuwd, dan handelt hij terstond uit liefde tot zijn God, en dan zal hij de zonde haten en lust tot gerechtigheid betonen.

Dit was hetgeen de dominee aan Jan wilde laten voelen. Hij zei daarom tot hem: "Geloof je dat je, vóór ons eerste gesprek, ooit van harte aan God gehoorzaam bent geweest?"

"Neen, dominee," antwoordde Jan, "nog nooit. Ik maakte mezelf wel wijs dat ik uit liefde tot God naar de kerk ging, soms in de Bijbel las, gebeden deed of aalmoezen gaf en dat ik slechte gewoonten naliet. Maar ik zie nu duidelijk, dat ik dat alles deed, terwijl ik bij wijze van spreken mijn rug naar God toekeerde en heimelijk mijzelf bedoelde."

Dominee: "Was er overigens, beste vriend, geen gedurige vrees in je om verloren te zullen gaan, wanneer je zulke werken niet zou verrichten?"

Jan: "Ongetwijfeld. Ik zei steeds tegen mezelf: Als je dit niet doet, of als je dát niet laat, zul je zeker verdoemd worden. En wat zal er van je worden, als je sterft zonder er berouw over te hebben gehad? Zodat per slot van rekening steeds de liefde tot mijzelf en de vrees voor straf mij voorttrokken, als de ketting om de hals van een verscheurend dier."

Dominee: "Welnu Jan, overweeg nu eens wat de meest geprezen werken van vroomheid, liefdadigheid, matigheid, nederigheid en afzondering van de wereld zouden betekenen, indien het hart van hem, die ze beoefent, niet is vrijgemaakt en verblijd door de Geest der aanneming."

Jan: "Ik verzeker u, dominee, dat ik nu een mens, die niet vrijmoedig kan zeggen: Ik heb vergeving ontvangen, God heeft mij in Jezus lief en ik ben voor eeuwig van de verdoemenis verlost, slechts beschouw als iemand die zich vruchteloos kwelt, zelfs al gedraagt hij zich op aarde als een heilige. Want als hij tenslotte die werken van vroomheid en liefdadigheid niet verricht door te zeggen: Omdat ik een kind van God ben, moet ik immers zo handelen, dan moet hij deze werken wel doen door te zeggen: Ik zal trachten God te behagen, opdat ik mij Zijn gunst zal waardig maken.

En op deze wijze bewijst die man, dat hij nog een ongelovige is, omdat hij niet het getuigenis en de belofte, die de genade verzekert, ontvangt en waarvan in het hele Boek des Heeren gesproken wordt. - O, dat is me heden wel duidelijk! En nog deze zelfde ochtend heb ik dat uitgelegd aan onze tuinman, door middel van een gelijkenis die ik aan de dominee, als hij dat goedvindt, zal vertellen."

Dominee: "Asjeblijft, Jan, want ik ben bijzonder blij dat ik in jou, vanwege het geloof

dat je belijdt, de onuitsprekelijke gave Gods mag opmerken."

Jan: "Ik zei dus tot Peter: Stel eens dat wij onze meester ongehoorzaam waren geweest. Wij hielden ons in een herberg verborgen en durfden niet thuis te komen. Al zou je je ook nog zo goed gedragen bij de herbergier, dat zou ons toch niet geruststellen wat betreft de verontwaardiging van onze meester. En zolang wij nog angstige vrees voor hem zouden koesteren om uit zijn dienst ontslagen te worden, toch zou alles, wat wij zouden doen om hem te behagen, voortvloeien uit vrees voor straf. Maar stel nu eens, zei ik tegen hem, dat gedurende de tijd van ons verblijf in de herberg in onze ongehoorzame toestand, onze meester zèlf zou komen opdagen Nadat hij ons met goedhartigheid ons strafwaardig gedrag onder ogen heeft gebracht, steekt hij ons de hand toe en zegt daarbij, dat hij ons van ganser harte wil vergeven. Hij verzekert ons hierbij tevens, dat hij ook niet meer aan onze dwaasheid wil denken. Wat zou er dan terstond in ons hart omgaan?

Dacht je niet, zei ik tegen Peter, dat wij diep bewogen, vernederd en geheel vertederd zouden zijn? En wat zou vanaf dat ogenblik de drijfveer zijn van ons streven om een dergelijke meester te behagen? Mij dunkt, niet meer de vrees om weggejaagd te worden, maar diepe dankbaarheid voor zo'n grote liefde, die aan ons werd bewezen!"
 Dominee: "Dat God je mocht doen ervaren alles wat je zojuist hebt gezegd, lieve broeder! Inderdaad, zolang een mens in zijn hart de vrees voor het oordeel Gods blijft houden, heeft hij nog niet die volmaakte liefde van de Geest der aanneming leren kennen, die het ware geloof vergezelt. Hij kan dan ook niet anders dan vrees en pijn gevoelen. (1 Joh. 4: 17, 18).

Het is noodzakelijk dat God Zelf zegt, dat Hij mij liefheeft, alvorens ik van mijn zijde beginnen zou Hem lief te hebben. Een consciëntie, die niet gereinigd is door de zekerheid van de genade, zal zich steeds van het licht des Heeren afwenden. En de zondaar, die op deze wijze door de vrees voor de straf is gebonden, zal nooit weten wat de gewilligheid of volvaardigheid des gemoeds inhoudt, die het geslacht van de uitverkorenen kenmerkt."

Jan: "Neem me niet kwalijk, dominee, maar komen de woorden van Psalm 119 niet op hetzelfde neer, als er gezegd wordt: Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben (Psalm 119: 32)?"

Dominee: "Precies! Het nieuwe hart, dat de Heere volgens de beloften in Zijn Genadeverbond aan de uitverkorenen schenkt, wordt hen gegeven nadat zij de Blijde Boodschap van hun zaligheid hebben geloofd. In de vrede met God wordt de Heiligmaking vervuld door de kracht van de Geest van Jezus Christus. En die vrede wordt alleen maar gegeven door de Rechtvaardigmaking, dat wil zeggen, door de zekerheid dat de consciëntie de vergeving der zonden ontvangt op grond van de liefde in Christus' Naam.

Zie eens, Jan, hoe duidelijk het wordt uitgedrukt in het eerste hoofdstuk van de Efeziërsbrief, het dertiende vers. Diegene wordt een gelovige genoemd, die in Christus is, en wel nadat hij het woord der waarheid heeft gehoord, hetgeen een Blijde Boodschap is tot zijn zaligheid. En na deze Blijde Boodschap geloofd te hebben, is hij verzegeld geworden door de Heilige Geest der belofte, die het onverderfelijke onderpand is van zijn hemelse erfenis.

Je kunt in de eerste plaats hier opmerken dat de zondaar, nadat hij het Woord der waarheid heeft gehoord, vervolgens die Blijde Boodschap heeft geloofd. En nadat hij deze heeft geloofd, is de Heilige Geest hem gegeven als- een zegel of stempel, dat een geschreven belofte bekrachtigt. Dat zegel van de Heilige Geest heeft dus aan de zon-

daar, die door het geloof gerechtvaardigd wordt, de volkomen verzekering van de liefde van God jegens hem gegeven. Hoe zou die zondaar anders door de Geest God zijn Vader kunnen noemen (Gal. 4:6; Rom. 8: 15)?"

Van dat ogenblik af dagtekent de ware gehoorzaamheid van de gelovige. Want aangezien de goede werken de vruchten zijn van de Heilige Geest (Gal. 5: 22), kan de gelovige die goede vruchten niet voortbrengen, voordat hij het levenssap heeft ontvangen. Het is dus niet mogelijk dat de zondaar één enkel waarlijk goed werk doet, zolang hij niet de Geest van God bezit. En zolang kan hij dus ook niet verzekerd zijn door Christus een kind van God te zijn."

Jan: "Hoe duidelijk zie ik nu in welk een dwaling men zich bevindt, als men zich inspant goede werken te verrichten om vrede met God te verkrijgen! Is dat niet hetzelfde, alsof ik mijn best zou moeten doen enkele diensten te bewijzen aan een of ander persoon, opdat hij mijn Vader zou worden? Indien ik nu niet reeds zijn kind ben, dan zal ik dat door mijn gehoorzaamheid toch zeker niet worden!"

§3. *Waar geen heiligmaking is, daar is ook niet het ware geloof*

Dominee: "Maar, beste Jan, hoe zou je nu over je geestelijke staat denken, als je nog zou wandelen volgens de wijze der wereld, naar je natuurlijke begeerten en ver van het pad dat de Heere Jezus heeft bewandeld? En dat in plaats van begerig te zijn om, onder de leiding van de Geest der aanneming, de wil van je Vader en Zaligmaker te doen?"

Jan dacht even na alvorens te antwoorden. Die vraag kwam hem eerst moeilijk en lastig voor.

Maar nadat hij zijn gedachten op de trouw van God in Christus Jezus had gevestigd, antwoordde hij zonder aarzelen: "Dominee maakt een veronderstelling die mij niet aangaat. Hij Die mij geroepen heeft tot de gemeenschap van Zijn Zoon, is getrouw, Hij zal mijn hand niet loslaten, zelfs als mij het onheil zou overkomen, dat ik onderweg zou struikelen. Is Hij niet mijn goede Herder, en ben ik Hem niet bij name bekend?"

Ik behoef dus niet te vrezen dat Hij mij zou verstoten, want er staat geschreven, dat Hij het werk zal voleinden dat Hij begonnen is, en dat Hij het geloof van Zijn uitverkorenen niet zal beschamen. (1 Kor. 1: 8, 9; Ps. 37: 17, 24; 63: 8; 145: 14; Joh. 10: 14, 27-30; Ps. 23; Ezech. 41: 17; Ps. 27: 10; 94: 4; 138: 8; Klaagl. 3: 22, 23; Hebr. 6: 13-20)."

Dominee: "Wat zeg je daar, beste Jan? Denk je dat je, omdat de Heere getrouw is, jij nu wel kunt leven naar de wijze der wereld, zonder op te houden het eigendom van God te zijn?"

Jan: "Neen, dominee. God moge mij ervoor bewaren zo te denken! Maar ik belijd en geloof dat God, Die mijn goede en tedere Vader in Jezus Christus is, over mij, Zijn kind, zal waken. Hij bewaart en beschermt mij zodat, zelfs al zou ik op een dwaalspoor raken, Hij aan me zou blijven denken, mij opzoeken en mij tenslotte steeds weer terecht brengen. Ik zeg dus niet te geloven, dat het mij mogelijk zou zijn losbandig te leven, omdat ik niet God bewaar, maar God bewaart mij!"

Dominee: "Zijn er echter niet sommigen die belijden, dat God hun Vader is en dat zij vrijgekochten van de Heere Jezus te zijn, en die desondanks de brede weg van deze eeuw bewandelen? Wat zeg jij van die Christenen?"

Jan: "Ik denk, dat het met hen is zoals de Heere heeft gezegd. Hij heeft het over ranken, die in Hem geen vrucht dragen. (Joh. 15: 2, 6). Die mensen zeggen wel: Heere! Heere! en nemen wel de inzettingen des Heeren in hun mond, maar hun werken laten zien, dat zij niet uit de overvloed des harten hebben gesproken. Men kan ongetwijfeld niet zeggen, dat het Heidenen of Joden zijn, omdat zij immers belijden aan de Naam van Gods Zoon te geloven. Maar die ranken of takken zijn als de waterloten van een boom uit de boomgaard. Er komen veel bladeren aan, maar geen vruchten."

Dominee: "Wat zou er dan aan dat soort Christenen ontbreken, denk je?"

Jan: Ik denk, dominee, dat het ligt aan het merg van de boom en aan de voedingssappen. Ik bedoel hiermee, dat de rechte en levende vereniging met de Heere Jezus door de doop van de Heilige Geest wordt gemist."

Dominee: "Maar je weet toch wel, Jan, dat er geschreven staat: Maar zo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe. (Rom. 8: 9b).

Denk je dan, dat die Christenen het eeuwige leven missen, omdat zij buiten Christus zijn?"

Jan: "Dominee vraagt toch zeker niet, dat ik over wie dan ook zou oordelen?

God alleen doorgrondt immers het hart en kent degenen, die de Zijnen zijn. Maar ik aarzel niet te zeggen dat, zo iemand uit gewoonte een andere weg bewandelt dan die van de Koning der Kerk, hij niet is ingelijfd in het leger van dat heerlijk Hoofd."

Dominee: "Jij sluit echter toch diegenen niet uit die (helaas, wij weten wat onze ellende is!) wandelen in een langdurig kwijnende of zelfs sluimerende toestand op de weg der heiligheid?"

Jan: "Ach, ik moet met mezelf te doen hebben, en daarom ook met mijn broeders, die zijn zoals ik ben. Dat wil zeggen, een zwartgeblakerde en nog steeds rokende vuurbrand die uit het vuur is gerukt. Ja, dominee, ik weet dat men op die heerlijke weg nog kan struikelen, vallen en op zijn schreden terugkeren. Maar als men op die weg is, wandelt men niet meer op de weg der wereld. Van welk een verre afstand men ook de Zaligmaker volgt, men komt toch achter Hem aan. Dit in tegenstelling met de vrienden dezer eeuw, die Hem ontvluchten en die een afkeer hebben van Zijn paden."

Dominee: "Als je beweert, dat een ziel niet is ingeschreven in het leger van de Koning der ere, wat wil je daar dan precies mee zeggen?"

Jan: "Kijk, dominee, ik was voordat de Heere Jezus mijn ogen opende, een vloeker en een gulzigaard. Ik was er wel in geslaagd die zonden tegen te gaan en minder vaak te bedrijven, sinds ik het voorbeeld van dat gezin voor ogen had, waarin ik het voorrecht had te verkeren. Maar die uitwendige hervorming was slechts het resultaat van schaamte en vrees. De wortel van het kwaad bleef voortbestaan, en menigmaal stak deze de kop weer op, al trachtte ik het te onderdrukken.

Nu is dat niet meer zo. En ik kan dit alleen maar zeggen, wanneer ik aan God volkomen de eer geef die Hem toekomt. Want Hij alleen heeft het gedaan! Indien ik nu nog door verkeerde gewoonten word bekoord, voel ik toch dat hun macht is gebroken, en dat mijn hart er geen behagen meer in heeft. Zij hebben op mij de uitwerking van een slang, waarvan de kop door een enorme steen is vermorzeld, en die nog heen en weer beweegt voordat zij sterft. Ja, dominee, ik voel dat er in mijn ziel een gewilligheid is, die me vroeger geheel onbekend was en die niet uit mijn

eigen wil voortkomt. Het is als het ware een zachte en ernstige aandrang die, ondanks mijn verkeerde neigingen, me afwendt van het kwade en die me oprechte droefheid geeft wanneer ik het kwade heb bedreven. Neen, ik voel het heel goed, het is me niet meer mogelijk zoals vroeger, volgens mijn eigen begeerten te wandelen. Ik zie de Heere Jezus voor mijn ogen, en ik moet Hem volgen." Dominee: "En jij denkt, dat dit ook met elke andere discipel van de Zaligmaker het geval moet zijn?"

Jan: "Dat komt me inderdaad zo voor, dominee, omdat er immers geschreven staat, dat alle kinderen Gods tot één Geest gedrenkt zijn. (1 Kor. 1: 13b). Ik zie dus niet in hoe het mogelijk is dat die Geest, hetgeen Hij mij laat zien en doet ervaren, dat ook niet aan ieder ander kind van de Vader onderwijst. Groeien alle planten van dezelfde soort niet op dezelfde wijze op, al is het niet op dezelfde akker en in hetzelfde klimaat?"

Dominee: "Je ziet echter, dat zij niet allen dezelfde kracht hebben, noch hetzelfde aantal bloemen of dezelfde stralende schoonheid van kleuren."

Jan: "Dat is zeker waar, dominee, maar zij groeien per slot van rekening, en hebben dezelfde natuur, hoewel er veel variatie in is."

Dominee: "Met de goede graankorrels, die in een wel toebereide aarde vallen, is het net zo, nietwaar? Zij brengen goede vruchten voort: de één honderd-, de ander zestig- en de ander dertigvoud (Luk. 8: 8; Matth. 13: 8)."

Jan: "Ik geloof, dominee, dat het niet anders kan zijn. Indien een van die aren, hoe schoon en krachtig zij uitwendig ook mag schijnen, alleen maar kaf zou voortbrengen, dan komt dat omdat zij vast niet de wortels van een korenaar heeft."

Dominee: "Dat geloof ik eveneens, mijn broeder, want dat verklaart het Woord van de eeuwige God. Het is zeker dat daar, waar onze levensloop zich niet richt op de hemel, ook niet de kracht is van het eeuwige leven. Dit leven, dat uit God is, heeft noodzakelijkerwijze betrekking op God. Ik geloof dus met jou dat zij, die zich niet volledig, vrijwillig en van harte wijden aan de gehoorzaamheid, die de Heere van Zijn kinderen eist, niet het geloof bezitten dat een ziel verenigt met Hem, Die heilig is. Want er staat geschreven, dat dat geloof het hart reinigt. (1 Petr. 1: 22; Hand. 15: 9; Titus 22: 14; Mal. 3: 3). Hoe kan dan uit een gezuiverde bron modderig en stinkend water voortkomen?"

Jan: "En welk een vreugde is het niet, dominee, in zichzelf het werk van de Heilige Geest op te merken, Deze geeft ons een steeds groter begeerte om de wil des Heeren te doen en Hem gelijk gemaakt te worden!"

Dominee: "Wat ben je toch gelukkig, beste Jan, dat je door God Zelf onderwezen bent! Je kunt nu, evenals de Samaritaanse vrouw, met zekerheid zeggen dat je gelooft en handelt, niet omdat een mens je heeft geleerd, maar omdat God Zelf je heeft onderwezen, en omdat Hij je als Zijn kind bij de rechterhand heeft gevat. (Joh. 4: 42; Ps. 73: 23, 24)."

Jan: "Nooit zal ik vergeten, dominee, de liefde en de erkentelijkheid die ik u ten opzichte van God verschuldigd ben. Want u bent het geweest, die aan mijn ziel de Blijde Boodschap van de genade des Heeren hebt bekend gemaakt. Sinds die gelukzalige dag, waarop u mij hebt onderwezen, heb ik het getuigenis van God mogen geloven. Maar sinds die dag heeft het onze hemelse Vader ook behaagd het plantje, dat Hij door uw liefdevolle handen heeft geplant, te besproeien, te versterken en te doen opwassen."

§ 4. *Het Woord des Heeren brengt, door de kracht des Heiligen Geestes, heiligheid voort in de vrienden van Jezus*

Luistert aandachtig, discipelen en vrienden van de Heere Jezus, gij die reeds geproefd hebt hoe goed de Heere is! Gij, die ook de middelen betracht die Hem behagen! Overdenkt in uw hart de lessen, die u door het voorbeeld van een van Zijn kinderen zijn gegeven. Een kind dat, hoewel eenvoudig en zonder ervaring, de wetenschap der verstandigen en het gezag van Gods Woord in zijn hart had ontvangen.

De dominee had een grote mate van geestelijk onderwijs door het tweede gesprek met Jan ontvangen. De snelle voortgang van deze gelovige in de kennis en de liefde des Heeren had hem verbaasd. En hij wilde graag weten hoe dat kind, dat nog zo jong en evenwel reeds zo krachtig was, zich over het algemeen in persoonlijk opzicht gedroeg. Hij begaf zich dus naar de meester van Jan, aan wie hij iets vertelde van de blijdschap, die het gesprek met zijn knecht in hem had veroorzaakt. Hij wilde graag nog wat nadere inlichtingen over hem ontvangen.

De heer R... bevestigde het getuigenis van de predikant uit eigen waarneming. Luistert slechts hoe hij antwoordde op de vraag naar hoe Jan zich gewoonlijk gedroeg.

"U hebt gezien met welk een begeerte de zuigeling naar de melk van zijn moeder zoekt. Zo begeert en ontvangt ook Jan het onderzoek en de uitlegging van het Woord van God. Ik heb zelden de vermaning van de apostel Petrus in dit opzicht trouwer zien opvolgen dan door die jongeman. (1 Petrus 2: 2).

Hem is door zijn vrienden de bijnaam van de lezer gegeven, en dat is niet zonder reden. Zijn dag begint steeds met het lezen van het Heilige Boek, hetgeen hij in alle stilte doet, voor hij zijn kamertje verlaat. Hiertoe staat hij zeer vroeg op. De stilte heerst nog in het hele huis, maar Jan is reeds in het onzichtbare heiligdom ingegaan door het gebed. Hier onderhoudt hij zich met zijn Vader, waar hij Hem in het Boek des levens hoort spreken.

Nauwelijks heeft de klok voor de huiselijke morgenbijeenkomst geslagen, of hij staat al klaar om weer met volle toewijding zich voor Gods aangezicht te stellen. En in de tijd dat ik de Heilige Schrift lees of deze uitleg, zie je hem hier en daar de verschillende teksten, die ik noem, aankruisen in de Bijbel.

Overdag grijpt hij heimelijk elk ogenblik aan, al was het maar enkele minuten, om zich terug te trekken in zijn kamer, om de Heere te bidden en nog een of ander gedeelte uit Zijn heilig Woord te lezen. Als ik hem meeneem om een of ander bezoek af te leggen, zorgt hij ervoor zijn Bijbeltje in de zak te hebben, om er in te kunnen lezen terwijl hij op het paard past. En onderweg vraagt hij mij gewoonlijk om hetgeen hij heeft gelezen nader uit te leggen.

Hij staat altijd het eerste klaar als het tijd is om naar de kerk te gaan. En als het mogelijk is haast hij zich, bij zijn terugkomst, enkele aantekeningen te maken van hetgeen hij heeft gehoord. Hij beëindigt de dag zoals hij deze is begonnen. En terwijl de andere huisbedienden na hun werk zitten te babbelen of een dutje doen, zoekt Jan in de Schatkist der Waarheid een of ander nieuw juweel voor zijn ziel.

Maar vooral op zondag is het belangwekkend hem in zijn gewoonten na te gaan. Men kan zien, dat de Heilige Geest hem heeft verleend de Heere van de sabbat lief te hebben en hiervan de genoegens te smaken. Hij vergeet nooit op zaterdagavond alle noodzakelijke werkzaamheden voor de volgende morgen af te maken, bijvoorbeeld het afborstelen van de kleren of de schoenen, en het opruimen van het huis. Hij ziet er niet tegen op met dat doel wat langer op te blijven.

Hij staat op zondagmorgen al vroeg op, wel nóg vroeger dan anders. Hij antwoordde eens aan een van zijn vrienden, die hem verweet dat hij op zondag niet wat langer op bed bleef liggen: De rust die de Heere ons geeft bestaat niet alleen in vleselijk gemak, maar in de geheiligde werkzaamheid van het nieuwe leven!

En in het ware leven wordt deze geheiligde dag inderdaad door hem doorgebracht. Hij zonden zich af in zijn kamertje, voor zover zijn huiselijke verplichtingen het hem toestaan, en daar leest en bidt hij. Ook schrijft hij wel gedeelten uit de Schrift over of zet zijn eigen overdenkingen over de Bijbel op papier, of ook wel gedeelten van preken die hij heeft gehoord.

Als hij daartoe de gelegenheid heeft geeft hij soms, voor zover hij dat kan, aan de jonge tuinman enig onderwijs in de hemelse kennis. En tot aan het einde van de dag des Heeren brengt hij deze in vrede door en altijd geneigd, om te lezen, óf om te horen wat God vanaf Zijn genadetroon tot ons spreekt. Het is er verre vandaan dat hem die dag vermoeiend of vervelend voorkomt, zoals zoveel andere bedienden, die verplicht zijn zich naar de gewoonten van hun meesters te schikken.

Ik hoorde hem op zekere dag spreken met een van de bedienden, die tegen hem zei dat, al zou zij het Evangelie ook lezen of herlezen, daardoor toch haar hart niet zou veranderen. Zij bleef altijd dezelfde.

Misschien, antwoordde Jan, eet je zonder te kauwen, of heb je geen honger, omdat je maag in slechte conditie is. - Wat wil je daarmee zeggen? hernam die vrouw. -

Ik wil daarmee zeggen, antwoordde Jan, dat als je het Woord des Heeren leest zonder de hulp van de Geest des Heeren, dit je evenmin van nut zal zijn als het voedsel, dat niet wordt verteerd.

En vervolgens legde hij uit, hoe onze ziel van nature ongeschikt is om zich zelf het leven of de geestelijke gezondheid te schenken. Hij zei ook, dat wij vurig de hulp van de Heilige Geest moeten invoeren, hetzij dat wij het Woord des Heeren dat als het brood en de beste drank is voor onze zielen, lezen, hetzij dat wij in praktijk moeten brengen, hetgeen dat Woord ons leert of beveelt.

Dat is, beste dominee, het antwoord dat ik op uw vraag moet geven. Ik begrijp wel, dat u zich hebt moeten verwonderen over de voortgang, die deze beminnelijke jongeman in zo weinig tijd heeft gemaakt. Deze voortgang geldt de kennis en de liefde van de Heere Jezus, en daardoor ook de heiligmaking.

Het komt inderdaad weinig voor, dat men een zo oprechte en onverflauwde ijver aantreft voor alles, wat met het waarachtige leven verband houdt. U ziet, goede vriend, dat het de Almachtige heeft behaagd uw onderwijzingen te zegenen, en dat deze plant althans vruchten draagt, vruchten die uw ziel kunnen vertroosten."

De dominee ontving die bijzonderheden met evenveel blijdschap voor zijn ziel als dankbaarheid jegens de Werkmeester van alle goede genadegave en volmaakte gift. En hij heeft deze opgeschreven om aan hen, die deze zaak niet hebben leren kennen, de weg van licht en heiligheid te laten zien, waarop een blinde ziende is geworden, en die met blijdschap de voetstappen volgt van die goedertieren en heerlijke Zaligmaker, Die hem het gezicht gegeven heeft.

Naschrift

In het boek van L. van Valen, over John Duncan schrijft hij als volgt:

Duncan had groot respect voor Malan. Deze werd uitgenodigd naar Schotland.

... In Schotland ontving de vurige Malan een warm onthaal en werd hij hier en daar uitgenodigd om te preken. Niet overal was hij welkom, zeker niet bij de "moderates" die hem van hun kansel zochten te weren.

Sommige godvruchtigen hadden echter ook bedenkingen tegen de manier, waarop hij het evangelie voorstelde en op heilszekerheid aandrong. Vanuit de vaste verzekering van zijn aandeel aan Christus hield hij zijn hoorders voor, dat het ongeloof de grootste zonde is en vermaande een ieder om Christus dadelijk als persoonlijke Zaligmaker aan te nemen en te geloven dat zijn zonden vergeven zijn. Zo drong hij aan op een directe, persoonlijke beslissing.

Het geloof was voor hem een grond van onmiddellijke vrede met God, door de Heere Jezus Christus, voor de voornaamste der zondaren en hier vandaan werd een ieder vermaand om zich met God te laten verzoenen.

Ook bestrafte hij een leven van onzekerheid, dat hij hier en daar onder Gods volk aantrof. Ieder lijdelijk afwachten met een beroep op de onmacht van de mens, vond hij verwerpelijk en met kracht verkondigde hij: "Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt u niet!"

Wilde Malan afbreuk doen aan Gods soevereiniteit? Als er iemand geweest is, die de leer van Arminius met verve heeft bestreden dan was hij het wel.

Maar hij onderkende ook de uitwassen aan de andere kant, die hij niet gering achtte. Hij besefte echter niet voldoende tot wat voor uitwassen zijn preekmanier leiden kon. Ook in de gesprekken dwong hij als het ware een rechtstreeks antwoord af om het geloof van Christus te belijden of te ontkennen. In het eerste geval was hij zich niet bewust van het gevaar dat dit antwoord huichelachtig kon zijn en dat het beleden geloof niet vergezeld ging met het innerlijke werk van de Geest der wedergeboorte. Ook hield hij te weinig rekening met de vele twijfelingen, waarmee een schuchtere ziel, die zich toch op Christus wentelt, te kampen heeft, waardoor een vrijmoedige belijdenis achterwege blijft.

Ondanks de gevaarlijke kanten van zijn eenzijdige Woordverkondiging, droeg zijn prediking ook in Schotland rijke vrucht. Vele zondaren werden wakker geschud en kleingelovige en onvaste zielen tot de verzekering van de vergeving van hun zonden geleid.

Het onderwijs van Malan bleek een goed tegengif tegen het twijfelachtig geloof, dat ook in Schotland steeds meer gestimuleerd werd, maar was aan de andere kant gevaarlijk voor hen, die zich met een tijdgeloof zochten te behelpen en met onreine handen aanspraak maakten op Gods genade, zonder hun verlorenheid en onmacht ooit te hebben ingeleefd. Enz.